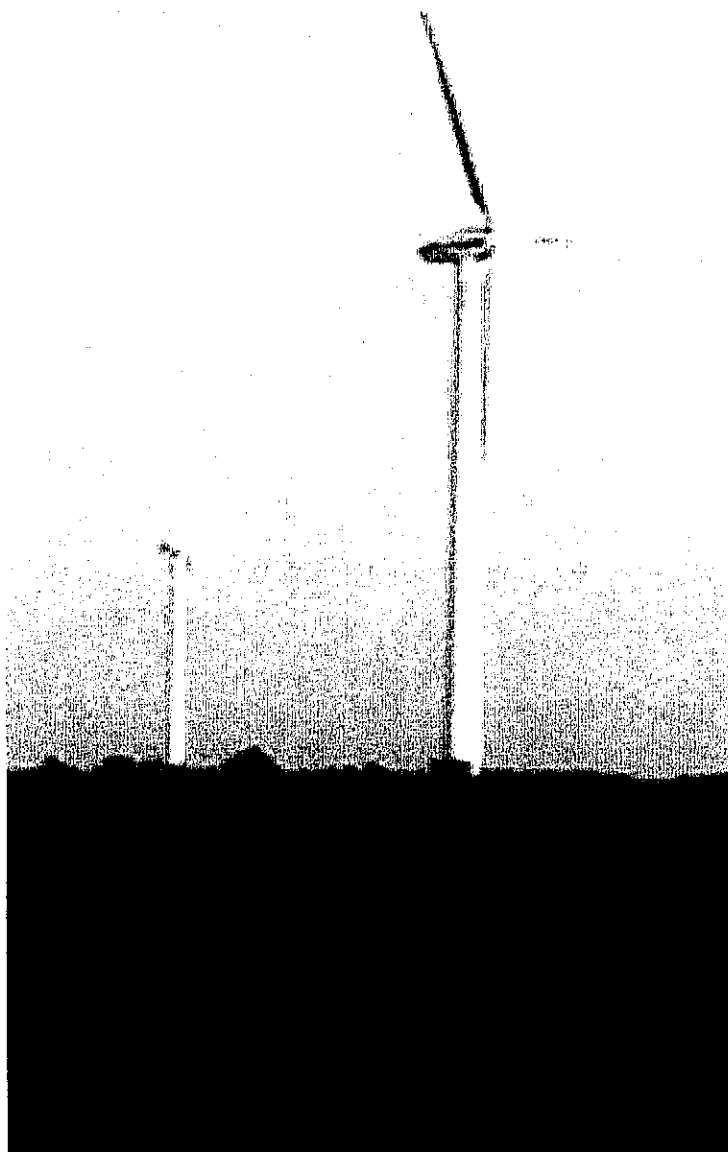

Ödeshögs kommun

Översiktsplan för vindkraftverk

Antagen av kommunfullmäktige 2002-02-11, § 4

ÖDESHÖGS KOMMUN

ÖVERSIKTSPLANERING FÖR VINDKRAFT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	3
1.1.	Bakgrund	3
1.2.	Behov av planering	3-4
2.	FÖRUTSÄTTNINGAR	5
2.1.	Tidigare ställningstaganden	5
2.2.	Länsstyrelsens riktlinjer	5
2.3.	Vindenergi	6
2.4.	Natur	7
2.5.	Kultur	7-8
2.6.	Natur och kultur	8
2.7.	Hushållning enligt Miljöbalken	8
2.8.	Bebyggelse och bullerfrågor	8
2.9.	Försvaret	9
2.10.	Landskapet	9-16
2.11.	Upplevelsen av landskapet	16-18
3.	ANALYS AV FÖRUTSÄTTNINGARNA	19
3.1.	Konfliktrisker – allmänt	19-20
3.2.	Konfliktrisker – upplevelsen av landskapet	20-21
3.3.	Redovisning av delområden	22-26
4.	FÖRSLAG	27
4.1.	Översiktlig strategi	27
4.2.	Redovisning av delområden	28-33
4.3.	Etablering utanför föreslagna delområden	34
5.	RIKTLINJER FÖR ETABLERING AV VINDKRAFT	34
5.1.	Planläggning	34
5.2.	Bygglovprövning	35
5.3.	Placering och utformning	35
	Karta nummer 9	36

Revidering 2001-04-23, komplettering 2001-11-07

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	37
1.1	Bakgrund	37
2.	Förutsättningar	37
3.	Beviljade bygglov för vindkraftverk	38
4.	Förslag	39
4.1	Översiktlig strategi	39
4.2	Redovisning av område för vindkraftverk	39
4.3	Redovisning av område där vindkraftverk ej får byggas	40
4.4	Framtida bygglov för vindkraftverk	40
4.5	Karta nummer 10 (separat)	

ÖDESHÖGS KOMMUN

ÖVERSIKTSPLANERING FÖR VINDKRAFT

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

Den tidigare översiktsplanen för Ödeshögs kommun antogs 1990.

Ny översiktsplan för Ödeshög utarbetas under 1998 och 1999. Samråd kring översiktsplanen har skett under våren 1999. Bland de synpunkter som har framförts under samrådet har varit frågor om hur kommunens vindresurser ska kunna utnyttjas och eventuella vindkraftverk inom kommunens värdefulla natur- och kulturlandskap ska placeras och utformas.

Som en följd av denna frågeställning samt det ökade antalet ansökningar om etablering av vindkraftverk, har miljötekniska nämnden i Ödeshög tagit initiativ till en studie som syftar till att bedöma hur vindresurserna kan utnyttjas med hänsyn till andra anspråk som ställs

på landskapet och markanvändningen. Resultatet av studien är tänkt att användas som ett underlagsmaterial till kommunens översiktsplanearbete. Studien har genomförts av arkitekt SAR Börje Mathiasson under våren 1999. Arbetet har skett i samråd med stadsarkitekt Helene Eriksson inom miljötekniska nämnden.

Ytterligare studier och bedömningar kan komma att behöva göras inom ramen för översiktsplanen eller i miljötekniska nämndens regi i syfte att förfinas metoderna för bedömning av vindkraftsetableringar.

1.2. Behov av planering

Länsstyrelsen har i "Vindkraft i Östergötland" lämnat råd och riktlinjer för etablering av vindkraft. Länsstyrelsen anför att principer för placering, utformning och gruppering av vindkraftverk behöver belysas på nytt och bearbetas med hänsyn till vindkraftsintresset i länet, särskilt inom områden med riksintresse.

"Överväganden och rekommendationer bör uttryckas i översiktsplanen."

Varje kommun med stor efterfrågan på lägen för etablering av vindkraftverk och med gynnsamma vindförutsättningar bör ta ställning till var och hur vindkraft kan utnyttjas och redovisa sin uppfattning i sin översiktsplan. Vadstena kommun har som samrådsyttrande över Ödeshögs förslag till översiktsplan anförat att fråga om placering av vindkraftverk är en mellankommunal fråga som berör flera kommuner.

Länsstyrelsen har tidigare uttalat att den inte själv avser bedriva någon regional planering som innebär ett samlat utbyggnadsförslag av vindkraft inom länet eller för flera kommuner. Däremot bör en gemensam syn och ett gemensamt angreppssätt utvecklas över kommungränserna och mellan kommunerna och staten i bedömningen av nya vindkraftsetableringar. Detta är särskilt angeläget i länets västra del med hänsyn till de stora kultur- och naturvärdena samt det öppna jordbrukslandskapet.

Denna studie syftar till att föreslå riktlinjer för utbyggnad av vindkraft inom Ödeshögs kommun och som bör inarbetas i kommunens översiktsplan.

Studien behandlar långsiktigt en översiktlig strategi för var vindkraftverk bör byggas och var man tills vidare, dvs under en period av 10-20 år bör avstå från utbyggnad. I denna bedömning bör en samordning ske med angränsande kommuner så att strategin kan genomföras samlat och i samförstånd med dessa.

Studien behandlar var man under denna period kan och bör bygga vindkraftverk och hur en sådan exploatering kan genomföras med tillvaratagande av landskapets värden.

Med hänsyn till det begränsade antal lägen som finns för vindkraft i kommunen med hänsyn tagen till andra intressen, bör de föreslagna lägena utnyttjas så effektivt som möjligt så att en långsiktig hushållning av vindresurserna sker.

Slutligen innehåller studien rekommendationer för prövning av vindkraftverk i detaljplan och bygglov samt allmänna riktlinjer för placering och utförande.

2. FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1. Tidigare ställningstaganden

I gällande översiktsplan behandlas inte vindkraft alls. De beslut om vindkraftsetableringar som har tagits har därför saknat stöd i kommunens översiktsplan.

I den statliga utredningen "Läge för vindkraft" (SOU 1988:32) utpekades flera områden som lämpliga för vindkraft inom Ödeshögs kommun.

Ovan nämnda utredning, vilken bl a grundades på antaganden om energipriser, visade att goda betingelser för etablering av vindkraft fanns inom Ödeshögs kommun vid bl a Hästholmen.

Dåvarande byggnadsnämnden och nuvarande miljötekniska nämnden har under hand lämnat bygglov för tre verk omedelbart söder om Hästholmen. Verkens effekt är ett verk med 225 kW och två verk om vardera 660 kW.

Ett flertal förfrågningar och ansökningar om uppförande av vindkraftverk har under det senaste året inkommit till miljötekniska nämnden och länsstyrelsen. Nämnden har under 1999 bl a lämnat ett remissvar till länsstyrelsen beträffande miljöprövningen av tre verk om vardera 660 kW vid Eveboda norr om Röks kyrka. Detta har skett i avvaktan på denna studie och ett samlat kommunalt ställningstagande till utbyggnad av vindkraft (t ex i kommunens översiktsplan).

Samråd har 1999 också skett om sex nya verk om vardera 660 kW inom eller intill Tegneby strax söder om de uppförda vindkraftverken i Hästholmen samt bygglov lämnats 1999 för ett verk om 660 kW i Råby mellan Hästholmen och Ödeshög.

2.2. Länsstyrelsens rapport "Vindkraft i Östergötland" 1998

Länsstyrelsen har i rapporten redogjort för sin syn på en vindkraftutbyggnad inom Östergötland och lämnat råd och riktlinjer för lokalisering, utformning mm.

Av rapporten framgår t ex att avstånd mellan två vindkraftetableringar bör vara minst två kilometer, att verk på kortare avstånd bör samlokaliseras samt att en grupp av vindkraftverk sällan bör bestå av fler än tre verk. Lokalisering bör i första hand ske på jordbruksmark. Lokalisering inom område som omfattas av restriktioner enligt annan lagstiftning (t ex strandskydd) ska först prövas i dessa avseenden. Vidare framgår att säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och platser eller byggnader där människor ofta vistas bör vara vindkraftverkets navhöjd plus tre gånger turbindiametern. Turbin tolkas som i detta fall inklusive rotorblad.

Avstånd mellan vindkraftverk och en europaväg, riksväg eller primär länsväg bör vara navhöjden plus tre gånger rotordiametern. Avståndet till övriga vägar bör vara verkets totalhöjd. Avståndet mellan vindkraftverk och järnväg bör vara verkets totalhöjd, dock inte närmare än 50 meter.

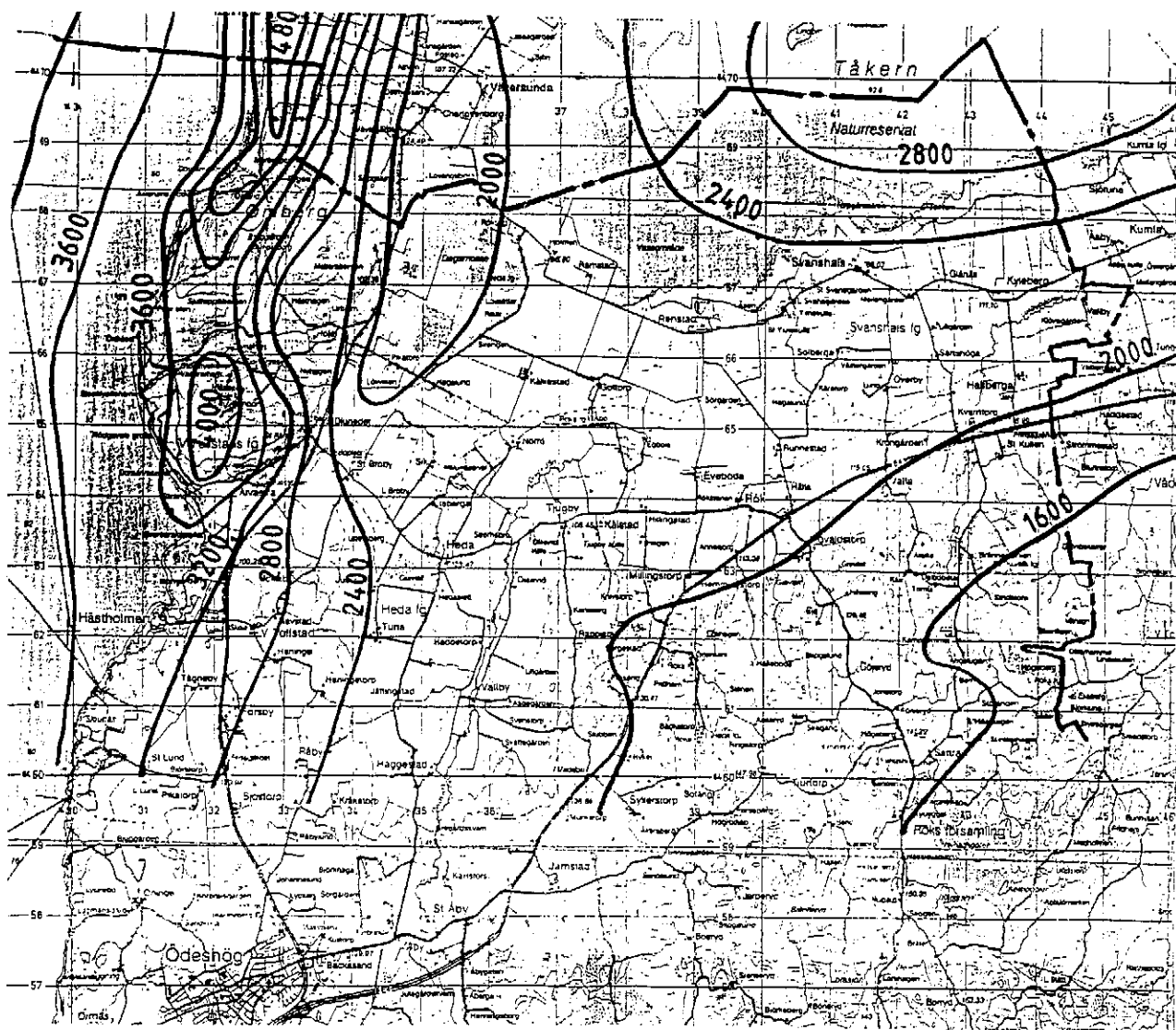
Vid alla vindkraftetableringar bör samråd ske med Försvarmakten och Luftfartsverket. Kontakt bör tas med mobiltelefonoperatörerna på marknaden med hänsyn till radiolänkstråk. Vindkraftverk bör lokaliseras så att rotorbladens skugga så långt möjligt ej stör närboende. Rotorbladen bör vara antireflexbehandlade.

23. Vindenergi

SMHI har genom mätningar av vindenergin inom bl a västra Östergötland på karta redovisat vindenergiinnehåll i kNm 50 meter över marknivå. Inom landskapet finns det högsta värdet 4800 kNm/kNm över Omberg. Utanför Vätterstranden redovisas 3600 kNm/kNm och cirka en kilometer innanför stranden 2800 kNm/kNm. Inom norra delen av Ödeshögs kommun, dvs inom de partier som utgör slättbygd och övergångsbygd överstiger värdena 2000 kNm/kNm. Vad som ur ekonomisk synpunkt är tillräckligt vindenergiinnehåll varierar med dagens energipriser, skatte- och bidragspolitik mm.

Energimyndigheten har aktualiserat att begära att vindenergi upphöjs till ett riksintresse med angivande av 4000 kNm/kNm 100 meter över marknivå som en undre gräns för riksintresset. Detta värde kan sägas motsvara 2400 kNm/kNm 50 meter över marknivå. Om vindenergi generellt eller kopplat till angivna värden kommer att betraktas som ett riksintresse är f n oklart.

För ett energieffektivt utnyttjande torde för närvarande även värden över 2000 kNm/kNm 50 meter över mark vara intressanta, särskilt mot bakgrunden att verken tenderar bli högre och med högre verkningsgrad och därmed kunna mer effektivt utnyttja vindenergin. Norra delen av kommunen, dvs de partier som utgör slättbygd och övergångsbygd kan därmed ur vind-energisyndpunkt betraktas som intressant för etablering av vindkraftverk.

Karta 1. Vindenergikurvor inom del av Ödeshögs kommun skala 1: 125 000

2.4. Natur

I gällande översiktsplan och föreslag till ny översiktsplan finns naturvärdena inom kommunen dokumenterade. En naturvårdsinventering har utförts inom kommunen under 1998 och 1999. Denna ligger till underlag för angivna naturintressen i förslag till översiktsplan 1999.

Riksintressen utgöres enligt beteckning i förslag till översiktsplan för Ödeshögs kommun 1999 av

- N1 Vättern
- N2 Vätterstranden
- N3 Norra Kärr
- N4 blocksänkorna vid Sjöbo
- N5 Klämmesmålen
- N6 Sättra ängar
- N7 Sjöstorp
- N8 Heda
- N9 Isberga
- N10 Tåkern
- N11 Omberg.

Utöver ovanstående områden som förklarats ha riksintresse för naturvården, finns i förslag till översiktsplan för Ödeshögs kommun 1999 följande områden angivna med högt naturvärde ur ett nationellt perspektiv, klass 1:

- n13 St. Kullen – Valla – Ingvaldstorp
- n24 Gräsberg – Fagerhult
- n25 Månsabola
- n33 Skruvhult
- n84 Pukeryd.

Ett knappt hundratal områden av högt naturvärde ur ett regionalt perspektiv, klass 2, förekommer inom kommunen. Dessutom förekommer ett stort antal områden med naturvärde enligt ett lokalt perspektiv. Dessa framgår av den naturvårdsinventering som redovisats 1999.

I den fortsatt studien Vindkraft i Ödeshögs kommun har områden med höga naturvärden inom ett nationellt perspektiv i kommunen redovisats för de angivna delområdena i studien och vägts mot intresset att utnyttja vindenergi. I den lokala anpassningen av ett vindkraftverk bör därför ytterligare hänsyn tas till förekomsten av naturvärden ur ett regionalt och lokalt perspektiv.

2.5 Kultur

I gällande översiktsplan och föreslag till ny översiktsplan finns kulturvärdena inom kommunen dokumenterade.

Riksintressen enligt beteckningar i förslag till översiktsplan för Ödeshögs kommun 1999 utgöres av

- K1 Omberg
- K2 Alvastra påbyggnad och Stora Broby
- K3 Heda – Stora Åby.

Dessutom har ett stort sammanhängande område av jordbrukslandskapet inom Mjölby, Vadstena och Ödeshögs kommun redovisats som riksintresse för kulturminnesvården. Detta område omfattar bl a de stora slätterna runt Tåkern.

Utöver ovanstående områden med riksintresse för kulturminnesvården finns ett drygt 30-tal områden med ett regionalt och lokalt intresse för kulturminnesvården vilka redovisas i översiktsplan för Ödeshögs kommun 1999.

I den fortsatta studien Vindkraft i Ödeshögs kommun har ovanstående områden med intresse för kulturminnesvården i kommunen redovisats för de angivna delområdena i studien och vägts mot intresset att utnyttja vindenergi.

2.6 Natur och kultur

Några områden förekommer med intresse för både naturvården och kulturminnesvården. Dessa är Klämmesmålen, Isberga – Norrö backar samt betesmarkerna vid Heda. Dessa redovisas i förslag till översiktsplan för Ödeshögs kommun och har vägts mot intresset att utnyttja vindenergi.

2.7 Särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten enligt mljöbalken

I Miljöbalkens 4 kap 2§ finns områden angivna där turismens och friluftslivets, särskilt det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Här finns Vättern med öar och strandområden särskilt angivet. Bedömningen av omfattningen av dessa strandområden varierar med de lokala förutsättningarna, bl a efter topografi och andra egenskaper. Generellt berörs en zon utmed stranden med en bredd av cirka en km.

2.8 Bebyggelse och bullerfrågor

Slättbygden inom västra Östergötland innehåller i stor utsträckning stora sammanhållna åkerarealer utan bostadsbebyggelse eller vegetation i form av träd eller skog. De delar som av hävd ej har utnyttjats för storskalig jordbruksproduktion, särskilt inom övergångsbygden mellan slätten och skogsbygden, innehåller ett mer småskaligt landskap med små gårdar, bebyggelsesamlingar eller utsträckta bebyggelselinjer på åsar i landskapet.

Genom bl a tidigare skiftesreformer har bostadsbebyggelsen fått en stor spridning i landskapet. Detta innebär samtidigt en begränsning för etablering av vindkraft då vindkraftverken avger buller. Hittills angivna riktlinjer anger minsta skyddsavstånd från vindkraftverk till bostäder på mellan 250 och 400 meter för enstaka verk och större avstånd för grupper av verk. En vanlig tillämpning inom Östergötlands län är ett skyddsavstånd av 350 meter. På den karta som redovisats av länsstyrelsen (Lägen för vindkraft kring Vättern, Tåkern och Östgötslätten) har cirklar med 350 meter radie angetts kring bostadshus. Avståndet utgör det teoretiskt minsta avståndet ur bullerhänseende mellan bostadshus och vindkraftverk i storleksordningen 600 kW (40 decibel vid avståndet 350 meter). Givetvis varierar bullerpåverkan med lokala förutsättningar, vindkraftverkets egenskaper samt vindriktning och vindstyrka.

Med ökande effekt på vindkraftverken kan det minsta avstånd som ska gälla mellan bostadshus och verk ur bullersynpunkt komma att öka. Å andra sidan finns numera allt större kunskap om hur verk ska utformas för att minska bullerpåverkan på omgivningen.

På karta 3, sidan 19 redovisas en analys av möjliga lägen för vindkraftverk bl a ur bullersynpunkt.

2.9 Försvaret

Vindkraftverk innebär hinder för flygverksamhet på låg höjd samt kan innebära störningar för radiokommunikation. Detta kan beröra militära intressen. Närmare ställningstaganden till de militära intressena föreslås göras i samband med detaljplanering och bygglovprövning.

2.10 Landskapet

2.10.1. LANDSKAPETS DELOMRÅDEN

I en s k landskapsanalys kan man objektivt bedöma landskapets karaktär och värden och utifrån detta analysera hur en vindkraftetablering påverkar landskapet. I dessa bedömningar analyseras viktiga stråk, samband, knutpunkter, landmärken, utblickar etc. I denna studie har för varje delområde 1-7 gjorts en översiktlig analys av landskapets egenskaper, se karta 5 sidan 27.

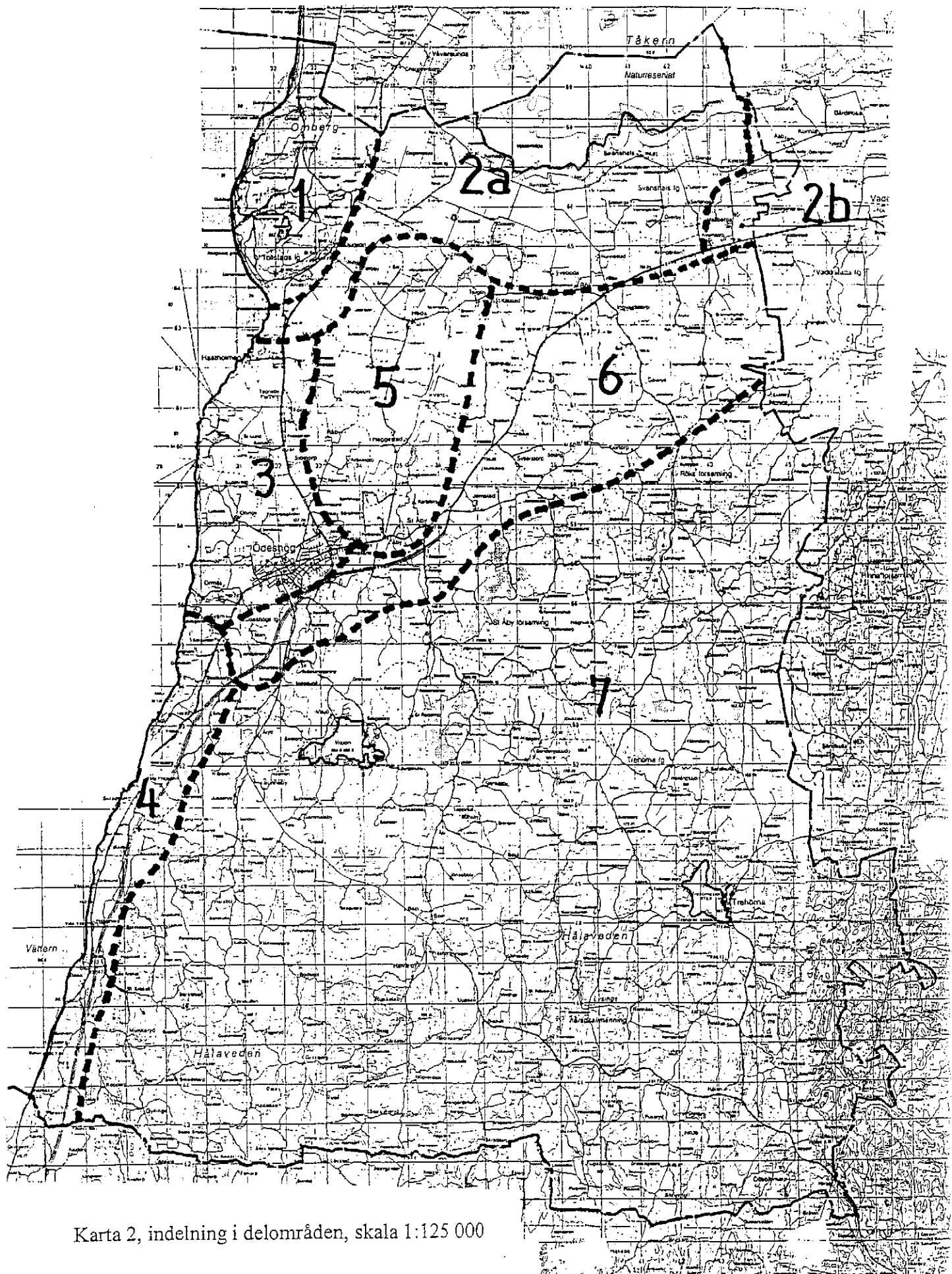
Nedan beskrivs en indelning av kommunen i olika karaktäristiska delområden och deras innehåll. Dessa element utgör i varierande grad var för sig eller tillsammans vår bild av landskapet. På karta 2, sidan 10 redovisas dessa delområden.

Omberg och dess fot

Området utgörs av Omberg och dess absoluta närmiljö, dvs dess fot. Omberg är synligt på långa avstånd inom det omgivande slättlandskapet, även från platser långt utanför Ödeshögs kommun. Berget reser sig mer än 100 meter över slätten och utgör en dramatisk övergång från denna. Utsikten från bergets högsta punkt, Hjässan, är storslagen inte minst ut över slättsjön Tåkern. Berget har en sådan särprägel och är så symbolladdat att det bör beskrivas som ett eget delområde.

Bergets läge och påverkan i landskapet är i nord-sydlig riktning. Kommunikationer som Rv 50 samt viss bebyggelse har orienterats utefter berget sluttning. Vid dess södra och östra fot finns lämningar av olika äldre maktcentra som Alvastra påbyggnad, Alvastra kloster samt stenkällare från tidig medeltid. Omberg skyddar och innehåller således i sin omgivning ett mycket värdefullt kulturlandskap. Berget och dess omgivning är mycket värdefullt för det rörliga friluftslivet genom såväl de fasta anläggningar, återkommande arrangemang som tillfälle till upplevelser som erbjuds besökaren. Omberg är bevuxet med granskog och lövskog. Vegetationen är rik och omväxlande. I den södra foten växer landets nordligaste bokskog. Skogshyggen och planteringar utmed berget lämnar i närmiljön mönster som ofta har en vertikal riktning utmed bergets sidor. I söder övergår bergets sluttning i öppna åkerarealer som ökar upplevelsen av Omberg som ett dominerande inslag i landskapet.

Ombergs särprägel och dominans bör finnas även i framtiden. Ingrepp som förtar dess samverkan med det omgivande landskapet eller nedsätter upplevelsen av berget, såsom etablering av vindkraftverk, kan inte accepteras.

Karta 2, indelning i delområden, skala 1:125 000

2. Tåkern med omgivande slättbygd

Området avgränsas av Vättern och Omberg i väster, Tåkerns norra strandområde (i Vadstena kommun) i norr, mot Lorbybäcken i öster samt mot övergångsbygden i söder. En uppdelning har skett i två delområden, 2a och 2b genom den karaktärsfulla vegetationsridå kring Lorbybäcken som delar området i två landskapsrum.

Den västra delen av den grunda slättsjön Tåkern och dess omgivande flacka och låga slättbygd avgränsas i ett storslaget och samtidigt svagt avgränsat landskapsrum. Rummet övergår i andra landskapsrum mot norr, öster och väster. Avgränsningen upplevs i topografin på den norra och södra sidan av sjön, i den fond som bildas av Ombergs i väster samt i topografi och vegetation i öster på gränsen mot Mjölby kommun. Landskapsrummet uppfattas dock som tydligt inom vissa delar av detsamma. Rummet utvidgar sig mot sydväst utmed Ombergs sluttning och ut mot Vättern.

Detta delområde har inom sig få vertikala element som hindrar de långa utblickarna och perspektiven. Undantag utgör kyrkorna, någon enstaka silobyggnad samt kraftledningsstolpar. Nya vertikala inslag såsom vindkraftverk kommer att påverka landskapet påtagligt särskilt där långa siktlinjer råder.

Området närmast Tåkern utgör tidigare sjöbotten som har utdikats i modern tid eller under förra seklet. Landskapet präglas av de stora sammanhängande åkerarealerna med flera stora gårdar närmast Tåkern. Gårdarna omges av parkvegetation eller alléer. I anslutning till de större gårdarna eller i enskilda grupper finns ofta kompletteringsbebyggelse i form av mindre bostadshus.

I de öppna strandängarna inom delområdet möter Tåkern slätten i direkta samband där träd och skog saknas.

Tåkern är känt för sitt rika fågelliv även i ett europeiskt perspektiv. Detta bör särskilt vägas in och uppmärksammas vid bedömning av förslag till etablering av vindkraft.

Från nuvarande E4 och partierna mellan denna och Tåkern upplevs delområdet i allmänhet tillsammans med Omberg. Denna upplevelse är påtaglig inom hela landskapsrummet. Detta innebär att en etablering av verk inom landskapsrummet som t ex i anslutning till Ekeboda kommer att störa sambandet mellan slättbygden och Omberg från vissa utblickspunkter. Dessa störningar blir mindre påtagliga ju längre öster ut i delområdet en etablering sker. Partierna närmast Tåkern och Omberg bör undantas från exploatering av vindkraftverk, se avsnitt 4.1.

3. Norra övergångsbygden mot Vättern

Området avgränsas mot Vättern i väster, mot en utlöpare av slättområdet kring Tåkern i norr, mot landskapet kring Heda och Åby i öster samt mot den södra övergångsbygden mot Vättern i söder (i ett läge strax söder om Ödeshög).

Topografin växlar mellan ett större sammanhängande åkerlandskap, särskilt utmärkande norr om Ödeshög, och småkuperade partier mot delområde 4 och 5 i öster och söder. Landskapets riktning är nord-sydlig och utmed Vätterns strandområde. Vegetation förekommer främst i form av dungar, alléer och gårdsträd. Bebyggelsen består av större gårdar med ekonomibyggnader i anslutning till de sammanhängande öppna arealerna och mindre klungor av bostadshus eller enstaka bostadshus i det småkuperade landskapet.

Omedelbart söder om Hästholmen finns tre vindkraftverk. Dessa påverkar upplevelsen av sambandet mellan delområdet och Vättern.

Upplevelsen av Vättern eller dess strandområden är påtaglig inom större delen av detta delområde. De visuella kontakterna och utblickarna mot väster slutar ofta i Västergötland, Vättern eller i horisontlinjer ovanför Vättern. Detta blir allt tydligare ju närmare man befinner sig strandområdena utmed Vättern. Här upplevs sambandet mellan delområdet och Vätterns vida landskapsrum respektive Ombergs mäktiga siluett som mycket starkt. Förutom Omberg är de vertikala referenserna fåtaliga i landskapet. Silon i Hästholmens hamn och Västra Tollstad kyrka är vertikala referenser som är viktiga för landskapet. Ytterligare etablering av vindkraftverk i detta område kommer att påverka upplevelsen av och sambanden mellan olika landskapstyper på ett negativt sätt.

4. Södra övergångsbygden mot Vättern

Området avgränsas i norr av den norra övergångsbygden söder om Ödeshög, mot öster av skogsbygden utmed E4, i söder av kommungränsen samt i väster mot Vättern.

Området är inom sig starkt kuperat samt avslutas mot Vättern i kraftiga branter. Utblickarna mot Vättern och Omberg är mycket påtaglig närmast strandområdet. Vegetationen inom området har skogskaraktär med mycket inslag av tall. Ett äldre småskaligt odlingslandskap förekommer närmast Vättern med små åkertegar, ängs- och hagmarker blandat med ekskog. Bebyggelsen utgörs av äldre och småskalig gårdsbebyggelse i klungor eller enstaka mindre bostadshus och sommarstugor. Siktlinjerna är långa utmed delområdet, vars riktning är nord-sydlig med tvära lokala riktningar i öst-västlig riktning.

Etableringar inom den nära strandszonen bör undvikas då de skulle påverka upplevelsen av strandområdena negativt.

5. Landskapet kring Heda och Åby

Området avgränsas i norr och öster mot slättlandskapet kring Tåkern, i söder mot övergångsbygden mellan slätten och skogsbygden samt i väster mot den norra övergångsbygden mot Vättern. Området innebär höga skönhetsvärden i landskapet. Delområdets starka samband med de omgivande dominerande landskapstyperna Omberg, Tåkerns slättlandskap och Vätterns stränder innebär att landskapsupplevelsen stärks. Riktningen i delområdet är förhärskande nord-sydlig med mindre tvära rörelser i öst-västlig riktning.

En relativ tät småskalig bostadsbebyggelse innebär att området har begränsade möjligheter att rymma vindkraftverk med hänsyn till bullerpåverkan. Den rika förekomsten av fornlämningsområden av stort intresse och flera naturreservat innebär att dessa intressen bör sättas före etablering av vindkraftverk. Miljön kring Heda kyrka innebär ytterligare starka kulturintressen.

Som sammanfattning utgör området ett helhetsupplevelse i ett mycket värdefullt landskap som inte bör påverkas av för denna upplevelse främmande och därmed negativ påverkan.

6. Övergångsbygden mellan slätten och skogsbygden

Området avgränsas i norr mot slättlandskapet mot Tåkern och i söder mot skogsbygden. Området kännetecknas av en varierad topografi med berg i dagen, mjuka kullar, mindre höjder samt en övergående småskalighet från det intilliggande öppna och mer storslagna slättlandskapet. Från övergångsbygden har man täta och långa utblickar ut mot slättlandskapet kring Tåkern samt Omberg och Vättern. Riktningen i landskapet är öst-västlig. Nuvarande E4 följer i stort denna riktning samt delområdets utbredning som sådan. Mindre höjder eller sänkor i landskapet går tvärs mot denna förhärskande riktning i nord-sydlig riktning ut mot slättlandskapet.

Delområdet innehåller genom den tidiga bosättning som skett här ett stort antal fornlämningar. De varierade naturtyperna innebär stora naturvärden, ofta med inslag av ängs- och hagmark. Landskapet uppfattas som vänligt och småskaligt. Etablering av vindkraftverk i detta landskap kan innebära en negativ påverkan.

7. Skogsbygden

Skogsbygden utgör det största delområdet inom kommunen. Det avgränsas mot norr av slättbygden och i väster av den södra övergångsbygden mot Vättern. Delområdet är delvis starkt kuperat. Skogsbygden innehåller övervägande skog med uppodlade mindre partier med jordbruk och gårdssamlingar. Några mindre slättpartier finns t ex vid Rinna kyrkby. Denna miljö och Trehörna kyrkby utgör värdefulla kulturinslag. Ett stort antal sjöar samt ett stort antal naturmiljöer förekommer i landskapet. Dessa miljöer har en överrepresentation inom denna del av Ödeshögs kommun jämfört med andra kommuner.

Bebyggelsen består av spridd bostadsbebyggelse i skogs- eller jordbruksmiljö eller i några delar samlad kring kyrkor och vägsnär.

Landskapets förutsättningar för etablering av vindkraft kan innebära lokala konflikter med hänsyn till markanvändning, natur- och kulturvärden eller bullerpåverkan. Området har genom sin dominerande skogsetablering sämre egenskaper för utvinning av vindenergi. Etablering av vindkraftverk i detta landskap kan innebära en negativ påverkan.

2.10.2. LANDSKAPETS INNEHÅLL OCH ELEMENT

Nedan förtecknas översiktligt ett antal karaktäristiska landskapstyper som förekommer i Ödeshögs kommun.

1. Topografi, höjder, dalar och slättlandskap

Den dominerande höjden inom kommunen är Omberg samt lokala höjder inom skogsbygden.

Lokala mindre dalgångar eller större ravinlandskap förekommer i första hand ut mot Vättern men även inom delområdena 5, landskapet kring Heda och Åby och 7, skogslandskapet.

Slättlandskapet är mycket påtagligt inom den norra delen av kommunen. Här är siktlinjerna långa med vidsträckta panoramor.

Övergångar i form av småkuperade områden med åsar och mindre höjdryggar förekommer mellan ovanstående olika topografiska landskapselement.

2. Markanvändning, åker, skog

Markanvändningen inom den norra delen av kommunen domineras av jordbruk medan övergångsbygden söder om slätten samt den mellersta och södra delen av kommunen domineras av skogsbygd.

Övergångsbygden mellan slätten och skogsbygden bär mycket tidiga spår av bosättning. Här finns också en riklig förekomst av fornlämningar som tecken på detta.

Det nuvarande odlingslandskapet norr om övergångsbygden grundlades i huvudsak under järnålder och tidig medeltid och har sedan successivt utvecklats till det ofta storskaliga, öppna och bördiga landskap med ett marknadsinriktat jordbruk vi idag upplever. Genom utdikningar har också jordbruksarealen kring Tåkern kommit att öka under 1800-talet och 1900-talet.

De inom slättbygden förhärskande monokulturer som förekommer i rationaliseringarnas tecken har under senare år kompletterats med en inriktning mot en något ökad mångfald och variation. Ett antal större anläggningar för djurproduktion förekommer på de större gårdarna inom slätten. Mindre inslag av betesmark och skog kompletterar här åkermarken. Upplevelsen av slättbyggens odlingslandskapet är numera de stora öppna arealerna utan bebyggelse och med långa siktlinjer och samband.

Upplevelsen av övergångsbygden är ett mer variationsrikt landskap med småkuperad terräng, större inslag av berg, ängsmark, beten, skog och vegetation. Siktlinjerna bryts allt oftare av dessa element. Från övergångsbygden är siktlinjerna ut mot det öppna slättlandskapet långa.

Skogsbygden innehåller här och var öppna sammanhängande uppodlade områden för en samlad jordbruksproduktion som t ex vid Rinna eller enstaka gårdar. Skogsbygden är kuperad med större inslag av berg. Skogsbyggens avslutning mot Vättern är dramatisk genom den tvära och höga branten i väster. Siktlinjerna inom skogsbygden är med några undantag ganska begränsade.

3. Sjöar och vattendrag

En stor del av kommunens yta upptas av sjön Vättern. Landskapet inom Ödeshög har generellt en mycket brant och otillgänglig avslutning mot Vättern. Undantag utgör några partier mellan Ödeshög och Omberg. Sambandet med Vättern upplevs här som mycket starkt genom att landskapet långsamt sluttar mot Vättern och därmed sjöns vattenyta ofta utgör avslutning av siktlinjerna.

I denna studie har det inte varit aktuellt att analysera lägen för vindkraftverk i sjön Vättern. Anledningen till detta är att det med hänsyn till de värderingar som råder om sjön torde innebära så stora ingrepp och förändringar av vår upplevelse av sjön att detta inte skulle accepteras.

Slättsjön Tåkern utgör en väsentlig del av kommunens yta och landskapsupplevelse. Sjön har genom utdikning minskat i yta från en tidigare större utbredning. Med hänsyn till de stora mängder fåglar som sträcker till och från Tåkern bör inte vindkraftverk etableras i sjöns omedelbara närhet. Vid etablering av vindkraftverk i närheten av Tåkern måste därför stråk för sträckande fågel dokumenteras och vindkraftverk placeras med hänsyn till detta för att undvika att fågellivet störs.

Dessutom kan upplevelsen av Tåkern som fågelsjö komma att påverkas negativt vid etablering av vindkraftverk i lägen nära sjön.

Kommunens övriga sjöar är belägna inom skogsbygden. Dessa är många och har generellt liten areal. Flera sjöar utnyttjas för fritidsaktiviteter som fritidsbebyggelse, bad, fiske och rörligt friluftsliv. Med hänsyn till dessa aktiviteter bör sjöarna eller dess stränder ej exploateras för vindkraftverk till förmån för bl a bebyggelse och rörligt friluftsliv.

Kommunens vattendrag leder från skogsbygden ner mot Vättern eller Tåkern. De vattendrag som passerar den öppna slättbygden bör uppmärksammas vid en eventuell exploatering. Där vattendragen ingår i vegetationsridåer inom slätten är de synliga på långt håll och utgör på detta sätt ett karaktäristiskt inslag i den öppna landskapsbilden samt en fond i ett mindre landskapsrum. Vid en etablering av vindkraftverk kan upplevelsen av dessa ridåer påverkas negativt.

4. Bebyggelsemönster, tätorter, kyrkbyar, gles bebyggelse

Utöver centralorten Ödeshög finns tätorten Hästholmen inom det öppna landskapet i anslutning till Vättern. Övriga orter inom slättbygden är Heda och inom skogsbygden Trehörna och Boet. Kring kyrkbyarna Rök, Västra Tollstad, Åby, Rinna och Svanshals förekommer bostadsbebyggelse och i förekommande fall viss service.

Av kommunens befolkning om cirka 5 900 invånare bor cirka 50 % inom centralorten. Huvudintrycket av kommunens öppna slättlandskap är en relativt tät bebyggelse i form av mindre torp och bostadshus i anslutning till eller mellan de större gårdarna samt utmed vägarna.

5. Symbolbyggnader, kyrkor

Kyrkbyarna i landskapet ligger idag och har tidigare funnits omgivna av en relativt öppen bygd med jordbruk och bostadsbebyggelse. Inom kommunen finns förutom kyrkan i Ödeshögs tätort sex kyrkbyar eller orter kring en kyrka. Av dessa finns fyra kyrkbyar inom den öppna slättbygden. Dessa är ofta belägna på en svag höjdmärkning samt synliga på långt håll från det omgivande odlingslandskapet och utgör därmed viktiga och värdeladdade symboler för sin omgivning.

Andra symbolbyggnader än historiska minnesmärken förekommer synliga på långt håll inom landskapet såsom t ex Alvastra klosterruin med omgivande historiska minnesmärken och Turisthotellet på Omberg. Dessa byggnader bör också uppmärksammas vid planering för vindkraft. Visuella hinder mellan betraktaren och symbolbyggnaderna eller hinder nära symbolbyggnader kan uppfattas som negativt och bör därför undvikas.

6. Produktionsbyggnader, silotorn, tekniska anläggningar mm

Industrianläggningar för livsmedelsproduktion eller för produktion grundad på jordbruksprodukter finns inom slättbygden. De flesta har en byggnadsvolym och skala som är anpassad till det omgivande landskapet. Silotornet i Hästholmens hamn är en symbolbyggnad som på långt håll markerar hamnen och som oavsett hur den upplevs i närmiljön också utgör en viktig markering i landskapet.

Jordbrukets ekonomibyggnader smälter generellt väl in i odlingslandskapet. Ett och annat silotorn dominerar i närmiljön. Kraftledningar och master dominerar i närmiljön.

Befintliga vindkraftverk i Hästholmen dominerar närmiljön men påverkar även upplevelsen av landskapet på långt håll, särskilt i utblickarna mot Vättern från Rv 50 och den öppna slättbygden.

Etablering av vindkraftverk i anslutning till befintliga byggnader eller anläggningar av ovan beskrivet slag i syfte att utnyttja eller neutralisera det redan etablerade intrånget i vår landskapsupplevelse kan få effekten av ett ytterligare intrång i landskapet. Skälet till detta är att ett vindkraftverk har en betydligt större visuell påverkan på landskapet än ovan beskrivna byggnader och anläggningar genom sin höjd och sitt rörelsemönster.

Däremot kan en fortsatt etablering av vindkraftverk vara lämplig i anslutning till ett redan etablerat vindkraftverk förutsatt att den befintliga etableringen är acceptabel och en utökning inte ytterligare påverkar upplevelsen av landskapet negativt. Där komplettering av nya vindkraftverk sker intill befintliga verk, bör detta ske med samma höjd och rörelsemönster som det befintliga verket.

7. Kommunikationer

Ett relativt finmaskigt vägnät finns inom kommunen. De större allmänna vägarna utgörs av E4 mellan Mjölby och Jönköping som f n byggs ny som motorväg genom övergångsbygden. I framtiden kommer därför den nuvarande trafiken på E4 genom slättbygden att försvinna och istället förläggas så att slättbygden kan ses från E4 endast från ett parti öster om Ödeshög.

Rv 50 ansluter i Ödeshög till E4 vid Ödeshögs trafikplats. Rv 50 passerar därifrån i nordlig riktning genom kommunens slättbygd från Ödeshög och mot Vadstena mellan Omberg och Tåkern. F n pågår utredning om den framtida sträckningen av Rv 50, i första hand för delen genom Vadstena kommun.

Mellan Ödeshög och Tranås finns en långsväg som huvudsakligen är belägen i skogsbygden. De mindre allmänna vägarna förbinder tätorter, kyrkbyar mm och har varierande standard. Dessa vägar har en hög skönhetsupplevelse då de ofta har kvar sina ursprungliga historiska lägen.

2.11. Upplevelsen av landskapet

Upplevelsen av ett landskap är i rätt hög grad subjektiv beroende på i vilken roll man befinner sig i när man betraktar landskapet.

Landskap har olika grad av offentlighet. De kan upplevas som privata i glest bebyggda trakter och de kan upplevas som i högsta grad offentliga i trakter eller städer med många besökare. Västra Östergötland kännetecknas av höga kultur- och naturvärden och utgör därmed en attraktion för tillfälliga besökare och en orsak för deras upprepade besök. Om kultur- och naturvärdena av besökarna skulle uppfattas som försämrade genom yttre påverkan som t ex etablering av vindkraftverk, kunde detta äventyra attraktionsgraden för deras besök till området. Omvänt, för de som anser att vindkraftverk ökar attraktionsgraden i området, skulle viljan att besöka området öka.

För de som bor och verkar i landskapet kan ofta en etablering av ett miljövänligt vindkraftverk uppfattas som positivt trots att man kanske anser att ett vindkraftverk inte passar in i landskapet.

Genom att i detta initialskede av en framtida utbyggnad av vindkraft inom kommunen, tills vidare iaktta en stor försiktighet med utbyggnad av vindkraft inom vissa värdefulla och samlade delar av kommunen, kan tills vidare landskapets attraktionskraft kvarstå. När vi i framtiden har bättre analysmetoder att bedöma påverkan av vindkraftsetableringar kan vi med ett bättre kunskapsunderlag ompröva eller fastställa det nu föreslagna förhållningssättet, se följande avsnitt 4.1.

Det finns metoder att i sk landskapsanalys objektivt bedöma landskapets karaktär och värden och utifrån detta analysera hur en vindkraftetablering påverkar landskapet. I dessa bedömningar analyseras viktiga stråk, samband, knutpunkter, landmärken, utblickar etc.

I denna studie har för varje delområde 1-7 gjorts en viss analys av landskapets egenskaper, se avsnitt 2.10.2. Nedan förtecknas översiktligt några karaktäristiska element i kommunens landskap som är avgörande för våra upplevelser.

Utöver denna analys har inom ramen för detta översiktsplanarbete genom fältstudier gjorts upplevelsepräglade bedömningar av var vindkraftverk kan kunna etableras och var landskapet inte bedöms tåla en etablering av vindkraftverk, se avsnitt 4.

UTBLICKAR FRÅN VÄGAR, HÖJDER, BESÖKSPUNKTER

Utblickar från de allmänna vägarna utgör vida utblickar mot det omgivande landskapet. Vägarna är ofta belägna på åsar och höjdsträckningar och därmed ger de en god och ofta mycket upplevelserik översikt mot övrigt landskap och mot riktmärken i landskapet.

Hänsyn bör tas till dessa utblickar mot värdefulla kultur- och naturupplevelser samt till landskaps-bilden som sådan vid planering av lägen för vindkraft. Mycket ofta kommer utblickarna i det öppna slättlandskapet i kontakt med Tåkern, Vättern och Omberg eller dess närlandskap.

Man har i äldre tider utnyttjat de höjder och åsar med dominerande lägen i landskapet för bebyggelse och kyrkbyar. Dessa utgör idag viktiga riktmärken och utblickspunkter i landskapet. Samband mellan dessa och andra riktmärken samt vägar bör uppmärksammas vid planering av lägen för vindkraft.

Omberg innehåller många lägen för upplevelserika utblickar mot det omgivande landskapet. Det finns många lägen i det storskaliga slättlandskapet som erbjuder värdefulla vyer och storslagna panoramabilder. Dessa bör uppmärksammas vid planering av lägen för vindkraft.

UTBLICKAR MOT PANORAMOR, HÖJDER, LANDSKAPSPARTIER, SJÖAR OCH BEBYGGELSE

Upplevelsen av Omberg från det omgivande landskapet har ett symboliskt innehåll och utgör en väsentlig del av det intryck som kommunen ger en besökare och invånare.

Utblickar mot övriga värdefulla landskapspartier som slättbygden kring Omberg, Tåkern och Vättern från vägar och frekventerade besökspunkter bör finnas kvar utan yttre påverkan som t ex etablering av vindkraftverk.

Utblickar mot de bebyggda låga höjderna i framförallt kommunens västra delar (t ex mot Heda, Rök, Västra Tollstad, Åby och Svanshals är viktiga och bör finnas kvar utan annan yttre påverkan som t ex etablering av vindkraftverk. Utblickar mot kyrkbyar är traditionella och symboliska upplevelser som inte bör störas av en visuell påverkan som t ex etablering av vindkraftverk.

VISUELLA SAMBAND MELLAN LANDSKAPSELEMENT OCH BEBYGGELSE

De obrutna sambanden mellan Ödeshögs och Hästholmens tätorter och dess omgivande öppna, delvis småkuperade landskap med både slättbygd och övergångsbygd, innebär en stark symbolik och dessutom en pedagogisk upplevelse. Dessa samband utgör en högst väsentlig del av det intryck som kommunen ger en besökare och invånare.

Samband mellan vissa värdefulla landskapspartier som Omberg, Tåkern och Vättern, landskapspartierna intill dessa, mellan dessa, mellan dessa och vägar samt frekventerade besökspunkter, bör finnas kvar utan yttre påverkan som t ex etablering av vindkraftverk.

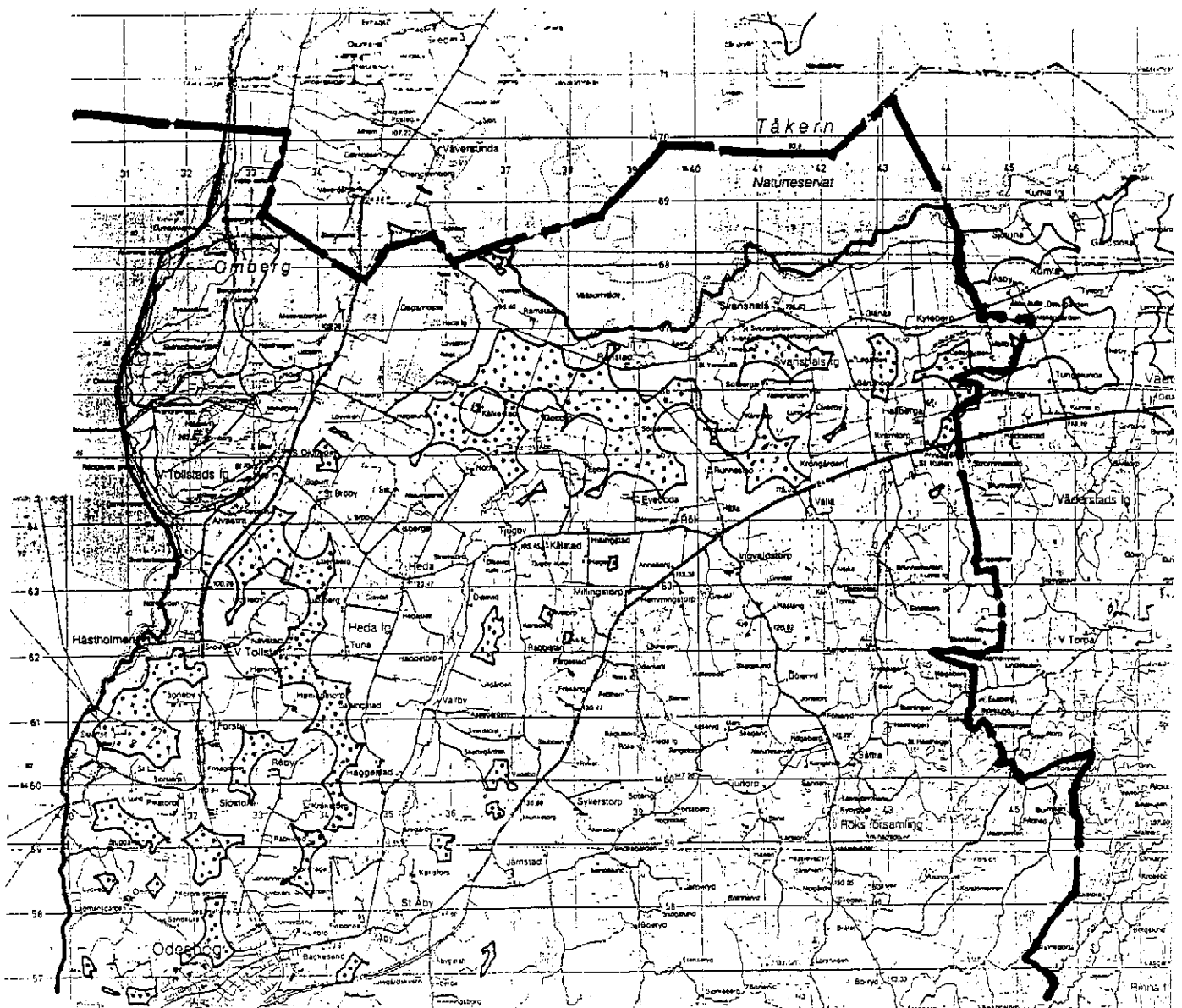
Samband mellan kyrkbyar och äldre gårdsbildningar är traditionella och symboliska upplevelser som inte bör störas av en visuell påverkan som t ex etablering av vindkraftverk. Inom landskapet närmast Tåkern finns flera dominerande större gårdar med alléer och uppvuxen vegetation kring bebyggelsen. Upplevelsen av dessa samband bör uppmärksammas genom att t ex etablering av vindkraftverk undviks i dess närhet.

3. ANALYS AV FÖRUTSÄTTNINGARNA

3.1. Konfliktrisker - allmänt

Länsstyrelsen har i ett arbetsmaterial i form av en karta över västra Östergötland sammanställt vissa uppgifter av betydelse för bedömning av möjliga lägen för vindkraftverk. De egenskaper som redovisas är olika intressen som t ex natur och kultur samt bebyggelse. Kring bostadsbebyggelsen har markerats gränsen för tänkta störningsfria zoner med hänsyn till en bedömd bullerpåverkan från vindkraftverk illustrerats. Redovisningen på karta 3 nedan har kompletterats med en analys av möjliga lägen för vindkraftverk med hänsyn till upplevelsen av landskapet, samband i landskapet, värdefulla landskapspartier mm, se karta 4 sidan 21.

Karta 3. Möjliga områden för vindenergi med låg konfliktrisk med hänsyn till buller och natur- och kulturvärden i skala 1:100 000

Karta 3 utgör en viktig analys av förutsättningarna att placera vindkraftverk i Ödeshögs kommun.

Utöver denna sammanställning av rådande intressen och egenskaper har en analys gjorts av landskapets karaktär samt upplevelsen av de egenskaper som återfinnes i landskapet, se karta 4 på sidan 21. Vår uppfattning om vindkraftverk är förutom den positiva inställningen till energiutvinningen som sådan även nära förknippad med hur ögat uppfattar verket i landskapet.

Det finns metoder för hur landskapets beståndsdelar analyseras. Flera av landskapets egenskaper har redovisats tidigare. Trots de tekniska analyser som är möjliga att göra av landskapet kan man dock inte bortse ifrån att mycket av det vi upplever i vår vistelse i landskapet grundas på subjektiva bedömningar som präglas av vår uppfattning av landskapets innehåll, våra värderingar, vår sinnesstämning mm. Enbart en vetenskaplig analys som underlag för beslut om placering av vindkraftverk kan därför vara vilseledande då den lätt kan uppfattas som den absoluta sanningen och inte låter den subjektiva upplevelsen komma till uttryck.

Metoder att låta den allmänhet som är närmast berörd av en vindkraftetablering komma med synpunkter vid bedömningen av en etablering håller på att prövas och utvecklas. Detta utgör ytterligare en faktor att ta hänsyn till före ett beslut om lokalisering. Visualiseringar med vindkraftverk inlagda på fotografier av landskapet är en annan metod som brukar användas för att analysera lämplig lokalisering. Denna metod har uppenbara brister men är ett ytterligare hjälpmedel före beslut om lokalisering.

På karta 3 sidan 19 redovisas angivna konfliktrisker vid etablering av vindkraft i jämförelse med motstående intressen såsom natur, kultur, bullerpåverkan mm. På denna karta finns särskilt markerade de områden som innebär en liten konfliktrisk med t ex ovanstående traditionella intressen för markanvändningen.

Denna analys bör kompletteras med ytterligare bedömning av hur vindkraftverk inom de föreslagna områdena med liten konfliktrisk kan komma att påverka landskapets värden.

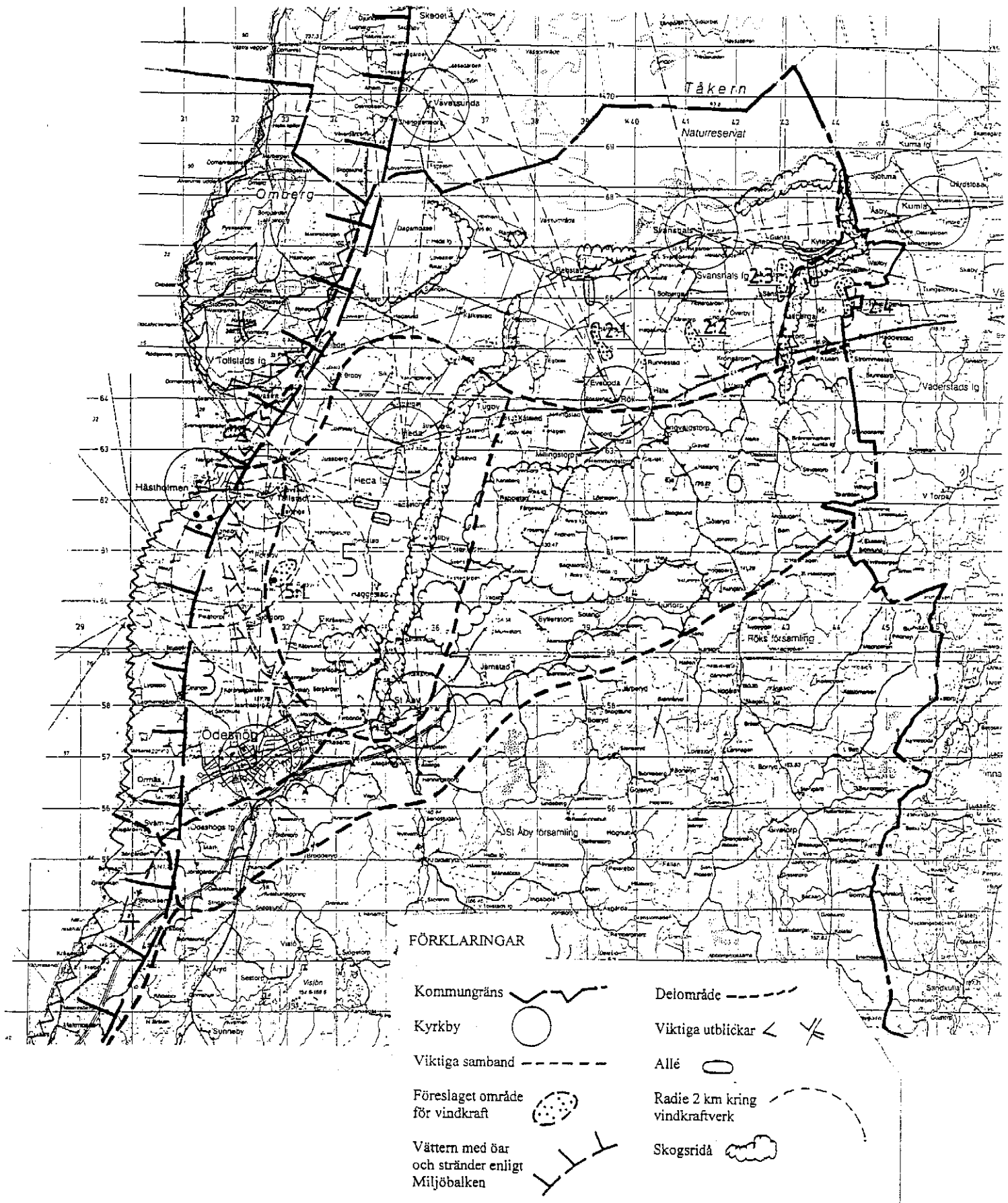
3.2. Konfliktrisker – upplevelsen av landskapet

I tidigare avsnitt har i allt väsentligt analyserats i vilken omfattning landskapet och vår upplevelse av detta kommer att påverkas av etableringar av vindkraftverk. Som en sammanfattande bedömning gäller att vissa delområden och landskapselement är så viktiga för upplevelsen av kulturlandskapet att de inte bör störas ut eller visuellt förändras genom etablering av vindkraftverk inom sig eller i sin närhet.

Genom att komplettera analysen av lämpliga lägen inom områden med liten konfliktrisk med utgångspunkt från upplevelsen av landskapet, dess samband mm har på nedanstående karta föreslagna möjliga lägen för vindkraft angetts.

Dessa områden kan komma att reduceras eller sammanföras i ett mindre antal större områden med hänsyn till att inbördes avstånd mellan grupper av verk bör vara tillräckligt stort för att inte områdena visuellt ska konkurrera med varandra. Nedanstående karta ska därför ses med en reservation att vissa områden kan komma att reduceras.

Karta med samtliga förutsättningar

Karta 4. Analys av möjliga lägen för vindkraftverk med hänsyn till samtliga konfliktrisker
Skala 1:100 000

2. TÅKERN MED OMGIVANDE SLÄTTBYGD

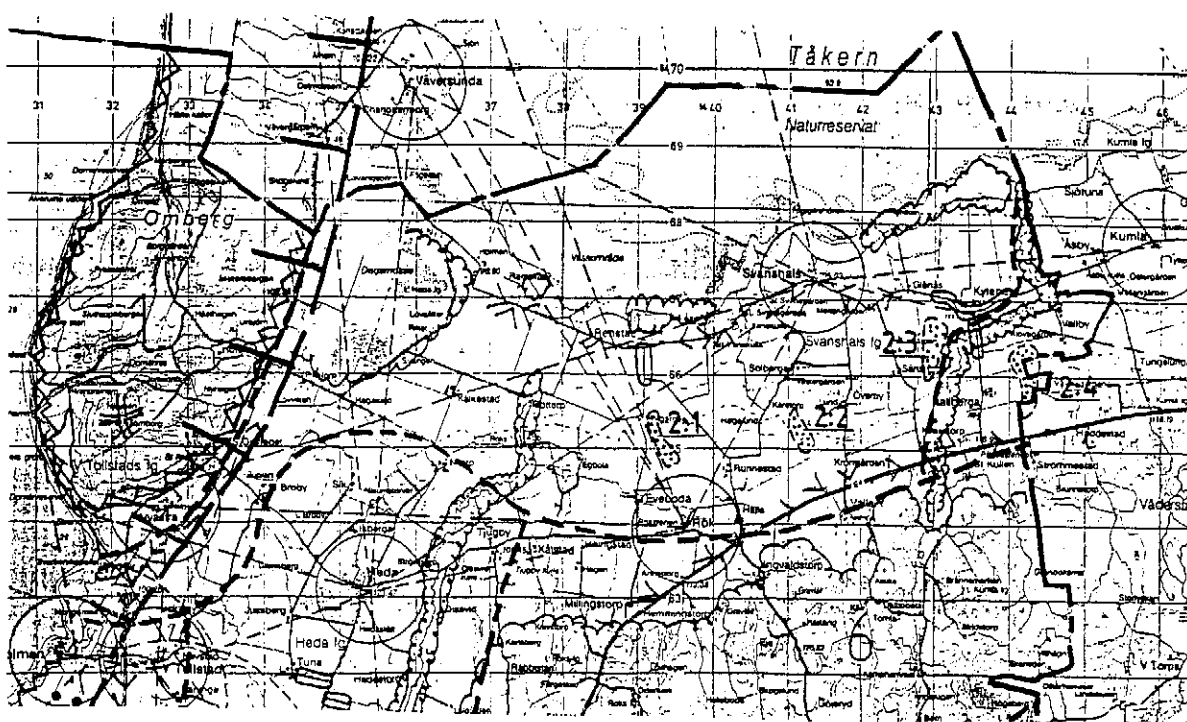
Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare i delar bör undantas från etablering av vindkraftverk.

Flera motstående intressen, i första hand natur samt upplevelsen av landskapet begränsar möjligheten av en framtida vindkraftutbyggnad. I den analys som gjorts av områden med liten konfliktrisk med hänsyn till markanvändning finns några områden där det råder små konflikter mot rådande markanvändning. En utbyggnad av vindkraft i dessa lägen skulle dock exponeras tydligt mot bl a Omberg och Tåkern och påverka det öppna slättlandskapet och dess starka samband med Ombergs fondsiluett och Tåkern.

I den pågående prövningen av tre vindkraftverk vid Eveboda, område 2:1, har framkommit att dessa skulle kunna accepteras vid en flyttning mot öster för att erhålla en friare siktlinje mot landskapet väster om Tåkern.

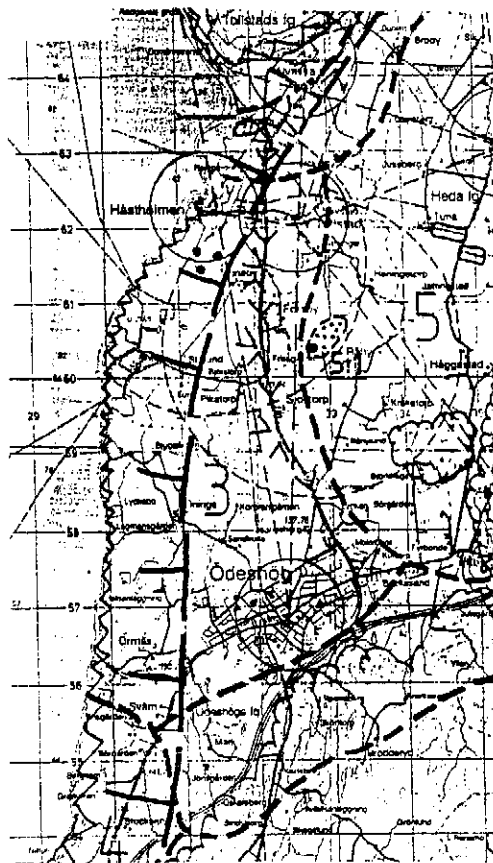
Utöver denna eventuella etablering kan ytterligare några lägen utredas vidare inom detta delområde. Dessa är område 2:2 väster om Överby, område 2:3 vid Särtshöga, nära Lorbybäcken samt område 2:4 vid kommungränsen mot Mjölby.

I övrigt föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område Tåkern, Omberg och Vätterns strandområden från vindkraftsutbyggnad. På sikt kan ovan nämnda delområden aktualiseras beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

3. NORRA ÖVERGÅNGSBYGDEN MOT VÄTTERN

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk. Flera motstående intressen, som bestämmelserna i miljöbalken om Vättern och dess stränder samt landskapsbilden begränsar möjligheten till en framtida vindkraftutbyggnad. Rådande landskapsbild är här så starkt präglad av upplevelsen av Omberg och Vättern att en utbyggnad i de teoretiskt möjliga områdena med liten konfliktrisk med hänsyn till markanvändningen, skulle påverka landskapet mycket negativt. Dessutom är innebär de små avstånden till tidigare uppförda verk strax söder om Hästholmen att upplevelsen av vindkraftverk i detta landskapsparti skulle bli mycket dominerande och innebära en oacceptabel täthet av verk i förhållande till de andra intressen som finns representerade i området. Här föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område Omberg, Tåkern, Vättern från vindkraftsutbyggnad. På sikt kan strategin inom ovan nämnda delområde omprövas beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

4. SÖDRA ÖVERGÅNGSBYGDEN MOT VÄTTERN

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk. Flera motstående intressen som naturvård, omfattande friluftsliv med fritidsbebyggelse samt landskapsbilden begränsar möjligheten till en framtida vindkraftutbyggnad. Rådande landskapsbild är här så starkt präglad av upplevelsen av Vättern och de dramatiska och branta partierna ner mot Vättern att en utbyggnad skulle påverka rådande markanvändning och upplevelsen av landskapet mycket negativt.

Här föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område inom och i närheten av Omberg, Tåkern och Vättern från vindkraftsutbyggnad. På sikt kan ovan nämnda delområden aktualiseras beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

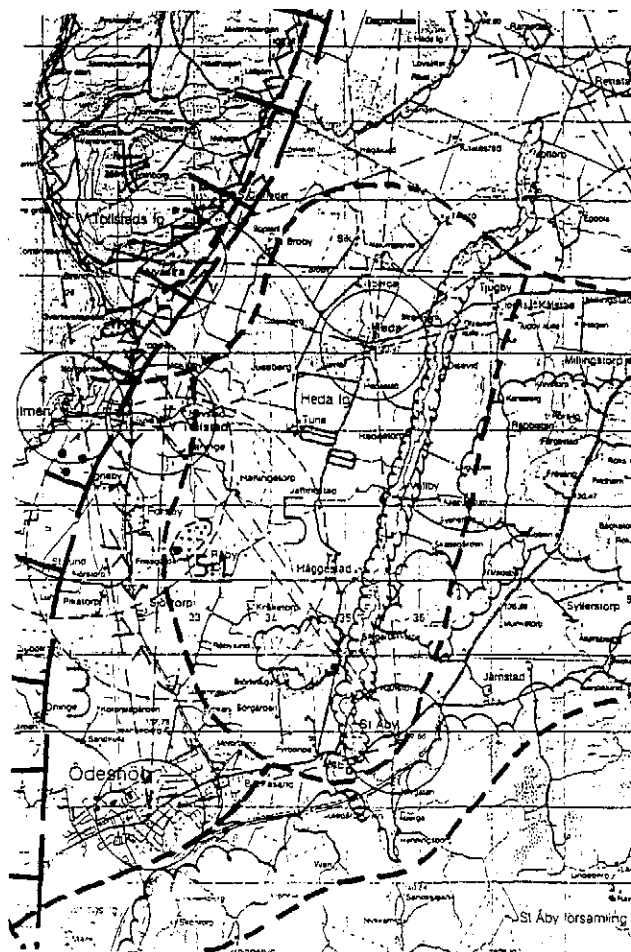
5. LANDSKAPET KRING HEDA OCH ÅBY

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare i princip bör undantas från etablering av vindkraftverk. Ett undantag från denna princip föreslås bli en etablering i anslutning till Råby i enligt med ett tidigare lämnat bygglov för ett vindkraftverk.

Flera motstående intressen som kulturminnesvård, naturvård och landskapsbild begränsar möjligheten till framtida utbyggnad av vindkraft inom delområdet.

Områdets strategiska belägenhet mellan slättlandskapet kring Tåkern och övergångsbygden mot Vättern innebär att stora hänsynstagande är nödvändiga. Omberg är synligt från hela delområdet och Tåkern från några partier. Kyrkorna Heda och Åby utgör samlande symbolvärden inom delområdet. Delområdets vackra, omväxlande och småkuperade topografi har höga upplevelsevärden. Dess känsliga samband med omgivande dominerande landskapselement innebär att etablering av vindkraftverk med undantag av område 5:1 är lämpligt i denna del.

Här föreslås med undantag av tidigare lämnade tillstånd den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område inom och intill Omberg, Tåkern och Vättern från vindkraftsutbyggnad. På sikt kan ovan nämnda delområden aktualiseras beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

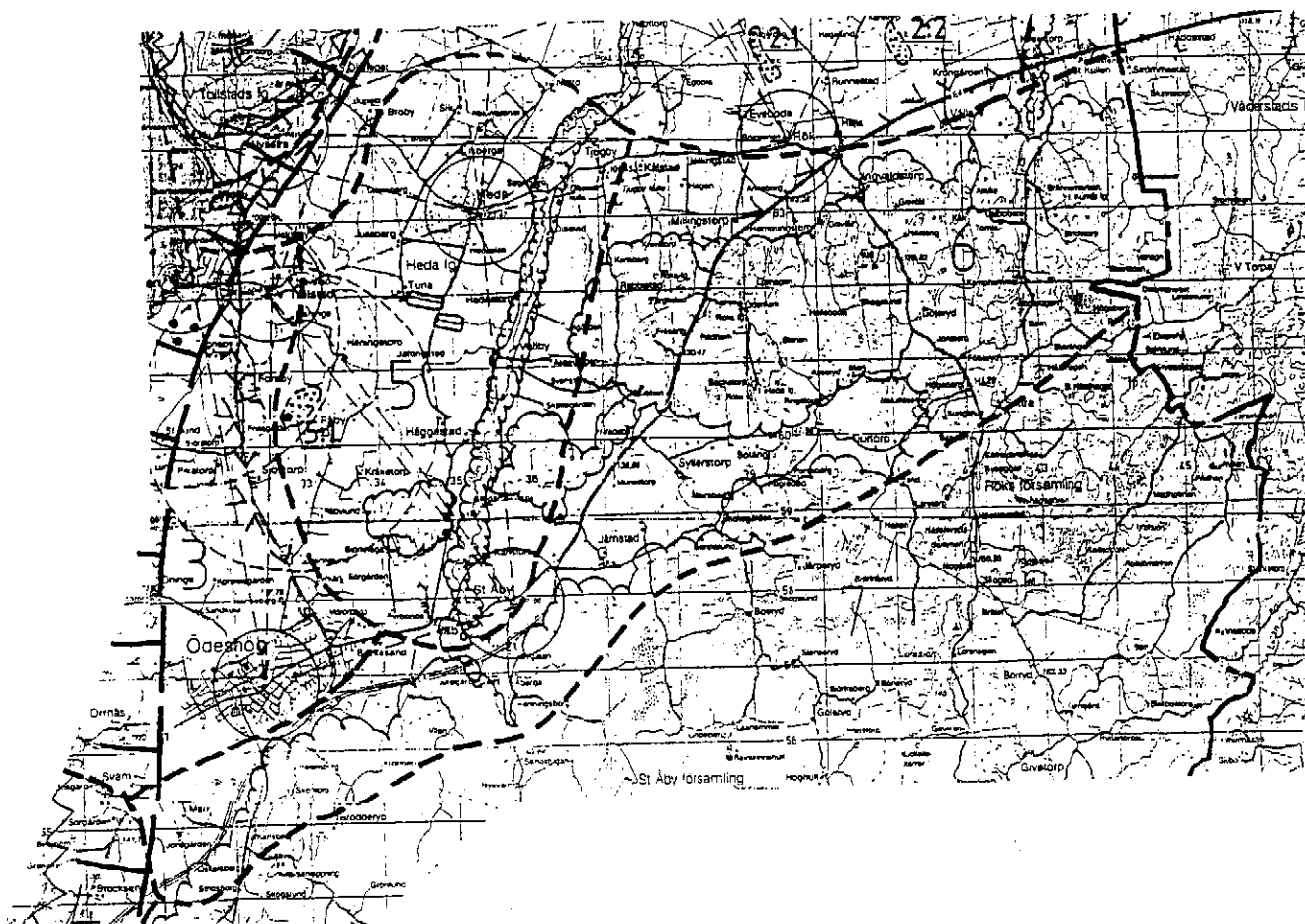

6. ÖVERGÅNGSBYGDEN MELLAN SLÄTTEN OCH SKOGSBYGDEN

Detta delområde utgör en avgränsning av de öppna landskapsrum som formas av slättbygden. Området sträcker sig från gränsen mot Mjölby kommun och fram till Åby. Nuvarande E4 är belägen inom större delen av området.

Flera motstående intressen som kulturminnesvård, naturvård och landskapsbild begränsar möjligheten till framtida utbyggnad av vindkraft. Området är mycket rikt på fornlämningar.

Området formar ett småkuperat och långsträckt landskapsrum. Inslaget av vegetation i östvästlig riktning med omfattande skog söder därom kan begränsa möjligheten att ur ekonomisk synpunkt utvinna vindkraft på ett lönsamt sätt. Vid en eventuell etablering av enstaka verk bör siktlinjer från det omgivande slättlandskapet noga analyseras med hänsyn till landskapsbilden. Några sammanhängande större områden som är lämpliga för etablering av grupper av vindkraftverk föreslås inte.

7. SKOGSBYGDEN

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk. Några generella motstående intressen finns inte inom detta område. Möjligen kan den pågående utvärderingen av området Holaveden komma att ompröva rådande värdering av natur- och kulturintressena i området. Förutsättningen för etablering av vindkraftverk kan ur ekonomisk synpunkt vara begränsad då skogen innebär att vindenergin inom delområdet är begränsad. Någon sammanhängande utbyggnad av grupper av vindkraftverk föreslås därför inte inom detta delområde.

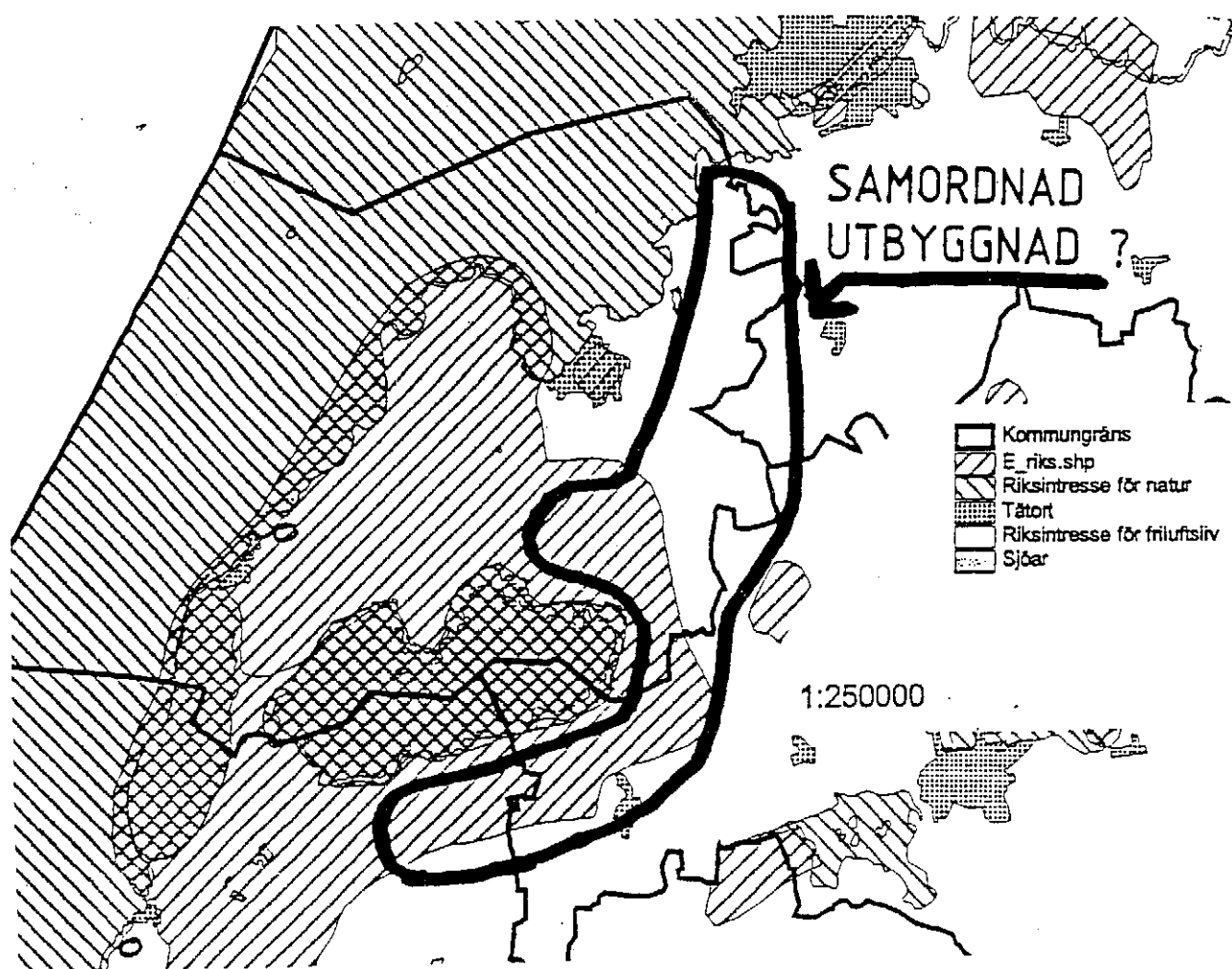
4. FÖRSLAG

4.1. Översiktlig strategi

En gemensam strategi för utbyggnad av vindkraft bör upprättas mellan de berörda kommunerna i västra Östergötland. Genom denna kan större sammanhängande områden för exploatering av vindkraft skapas över kommungränserna. På samma sätt kan större sammanhängande områden skapas som är oexploaterade för vindkraft.

De mest skyddsvärda delarna av landskapet föreslås därför tills vidare inte exploateras för vindkraft. På sikt kan kommunen på nytt ta ställning till områdenas skyddsvärde och till behovet av att eventuellt ompröva deras exploatering för vindkraft. De områden som bör lämnas oexploaterade är Omberg, Tåkern, Vätterstranden samt delområden och landskapselement mellan eller i anslutning till dessa, se skiss nedan.

Samråd bör ske med angränsande och berörda kommuner samt med länsstyrelsen kring denna strategi.

Karta 5 Förslag till översiktlig strategi för vindkraftutbyggnad skala 1: 250 000

4.2. Redovisning av delområden

De områden som föreslås för utbyggnad för vindkraft redovisas nedan tillsammans med områden som föreslås oexploaterade. På kartorna 6, 7, 8 och 9 redovisas föreslagna utbyggnadsområden.

Hur många verk som rymts i varje område kan avgöras först efter detaljerade studier och konsekvensbeskrivningar. Områdenas numrering och beteckning härrör från avsnitt 2.10.1, kompletterat med delbeteckningar för föreslagna delområden.

Utbyggnad inom dessa områden förutsättes ske i samordnade grupper med 3 verk i varje grupp. Enstaka verk bör ej erhålla tillstånd för att hindra en effektiv hushållning med vindenergi. Det har visat sig att enstaka etableringar ofta försämrar en fortsatt effektiv utbyggnad av vindkraft inom dess närområde. Vid planering av grupper av verk är det viktigt att verken ställs upp i ett mönster som underordnas och samordnas med det omgivande landskapet. Fotomontage och ännu bättre andra visuella simuleringar bör därvid tillämpas för att skapa den bästa placeringen. Kommunen bör på olika sätt gynna ett planmässigt och effektivt utnyttjande av vindenergi inom dessa områden. Prövningen av verk i grupper kan komma att prövas genom detaljplan eller områdesbestämmelser.

1. OMBERG OCH DESS FOT

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk. En mängd motstående intressen som kulturminnesvård, naturvård och det rörliga friluftslivet innebär att ett framtida vindkraftsutnyttjande är förenat med stora konflikter eller olämpligt. Området föreslås undantas från vindkraftsutbyggnad.

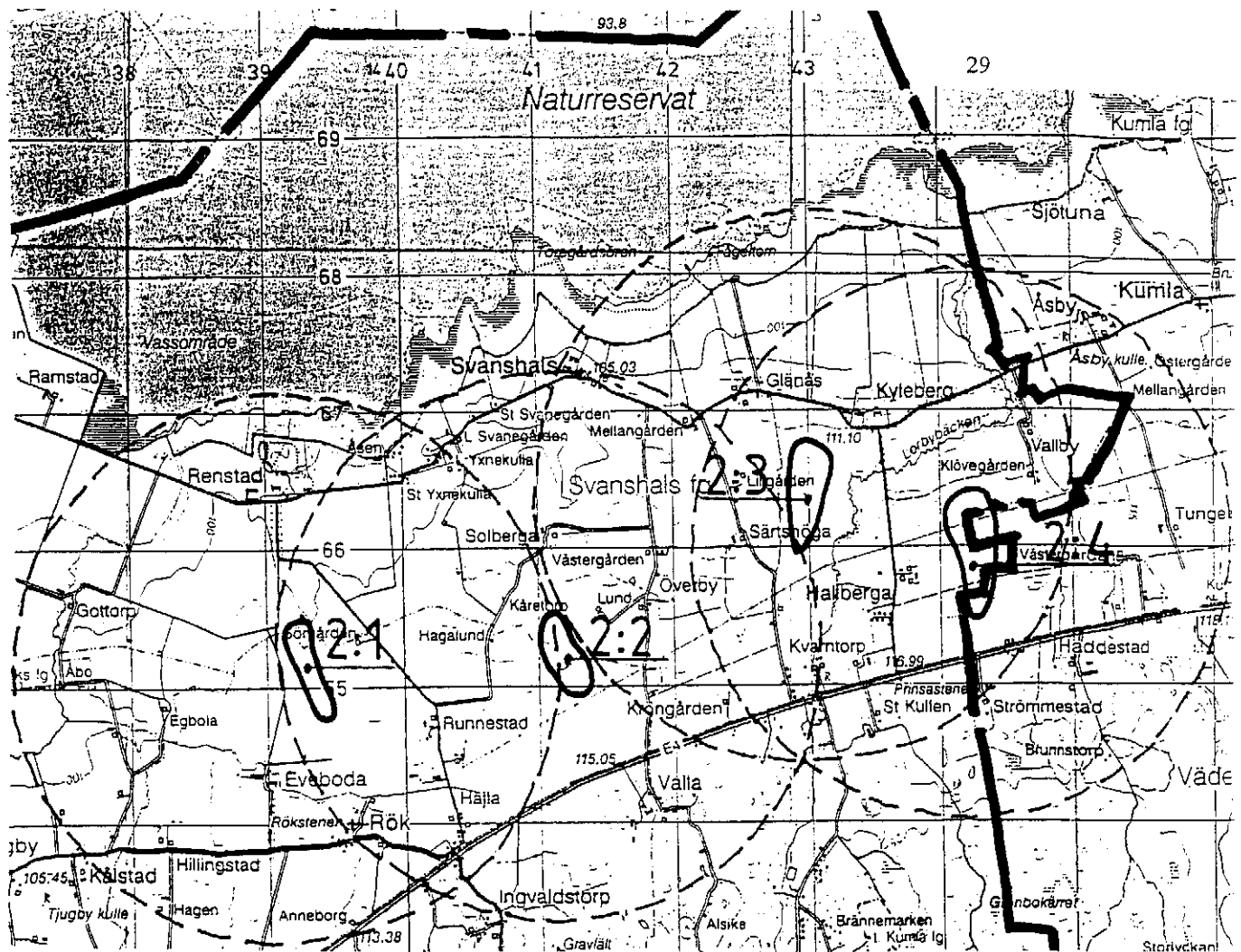
2. TÅKERN MED OMGIVANDE SLÄTTBYGD

Detta område ingår i det stora sammanhängande område där delar av området tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk.

Flera motstående intressen, i första hand natur samt upplevelsen av landskapet begränsar möjligheten av en framtida vindkraftutbyggnad.

I den analys som gjorts av områden med liten konfliktrisk med hänsyn till markanvändning finns några områden där det råder små konflikter mot rådande markanvändning. En utbyggnad av vindkraft i vissa av dessa lägen kommer dock att exponeras tydligt mot bl a Omberg och Tåkern och påverka det öppna slättlandskapet och dess starka samband med Ombergs fondsiluett och Tåkern.

Genomgående vid bedömning av lämpliga områden inom område 2 har varit att försöka erhålla områdesavgränsning som medger placering av verk inom ett gemensamt mönster i huvudsakligen nord-sydlig riktning. I övrigt föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område Tåkern, Omberg och Vätterns strandområden från vindkraftsutbyggnad. på sikt kan ovan nämnda delområden aktualiseras beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

Karta 6, föreslagna delområden för utbyggnad av vindkraft skala 1: 50 000.

OMRÅDE 2:1

Området är beläget norr om Eveboda gård i ett mycket öppet slättlandskap. I den pågående prövningen av tre vindkraftverk vid Eveboda, område 2:1 har framkommit att dessa skulle kunna accepteras vid en flyttning mot öster för att erhålla en friare siktlinje mot landskapet väster om Tåkern och öster om Omberg.

Vid placering av vindkraftverk inom detta område bör man samtidigt eftersträva en placering i rak linje sett från turistparkeringen vid Röks kyrka. Från nuvarande E4 i några lägen öster om Röks kyrka kommer detta område att exponeras mycket tydligt mot Ombergs siluett. En eventuell etablering av vindkraftverk i detta område bör därför föregås av mycket noggranna analyser av föreslagna exakta lägen för att minska den negativa påverkan av landskapet och upplevelsen mot Omberg samt landskapet nordöst om Omberg.

Riktning och mönster av vindkraftverk inom området är en viktig fråga som bör studeras ytterligare genom bl a fotomontage och troligen också prövas i detaljplan.

OMRÅDE 2:2

Området är beläget sydväst om Överby gård i ett öppet slättlandskap. Från nuvarande E4 kommer detta område att exponeras på relativt nära håll sett mot Svanshals kyrka. En eventuell etablering av vindkraftverk i detta område bör därför föregås av mycket noggranna analyser av föreslagna exakta lägen för att minska den negativa påverkan av landskapet och upplevelsen av sambandet mot Svanshals kyrka.

Riktning och mönster av vindkraftverk inom området är en viktig fråga som bör studeras ytterligare genom bl a fotomontage och troligen också prövas i detaljplan.

OMRÅDE 2:3

Området är beläget vid Särthöga där det öppna slättlandskapet från väster övergår mot den vegetationsridå som omger Lorbybäcken öster om området. En etablering av vindkraftverk i området kommer att påverka upplevelsen av landskapet sett från nuvarande E4. Hur verk placeras i förhållande till vegetationsridån kring Lorbybäcken är också ett viktigt ställningstagande innan etablering sker.

En eventuell etablering av vindkraftverk i detta område bör därför föregås av mycket noggranna analyser av föreslagna exakta lägen för att minska den negativa påverkan av det omgivande landskapet.

Område 2:3 är inte lämpligt att byggas ut för vindkraftverk om område 2:4 byggs ut. Riktning och mönster av vindkraftverk inom området är en viktig fråga som bör studeras ytterligare genom bl a fotomontage och troligen också prövas i detaljplan.

OMRÅDE 2:4

Området är beläget inom det öppna slättlandskapet på gränsen mot Mjölby kommun. Huruvida vindförhållandena påverkas väsentligt av vegetationsridån bör utredas som en av flera förutsättningar inför en eventuell etablering.

Då området ligger mycket nära nuvarande E4 kommer en etablering av vindkraftverk i området att påverka upplevelsen av landskapet sett från denna väg. Hur verk placeras i förhållande till vegetationsridån kring Lorbybäcken är också ett viktigt ställningstagande innan etablering sker.

En eventuell etablering av vindkraftverk i detta område bör därför föregås av mycket noggranna analyser av föreslagna exakta lägen för att minska den negativa påverkan av det omgivande landskapet.

Område 2:4 är inte lämpligt att byggas ut för vindkraftverk om område 2:3 byggs ut. Riktning och mönster av vindkraftverk inom området är en viktig fråga som bör studeras ytterligare genom bl a fotomontage och troligen också prövas i detaljplan.

En eventuell etablering måste ske i samråd med Mjölby kommun. Det finns troligen samverkansfördelar att vinna ur energisynpunkt vid en etablering över kommungränsen.

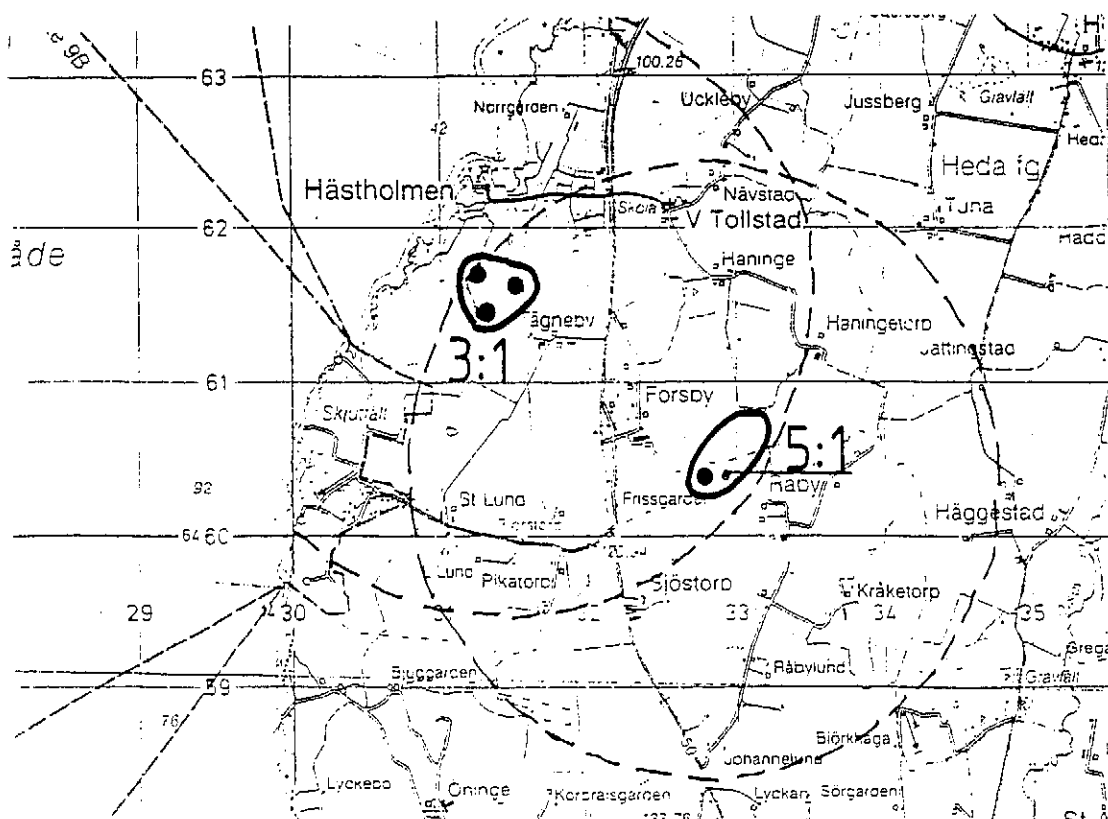
3. NORRA ÖVERGÅNGSBYGDEN MOT VÄTTERN

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk.

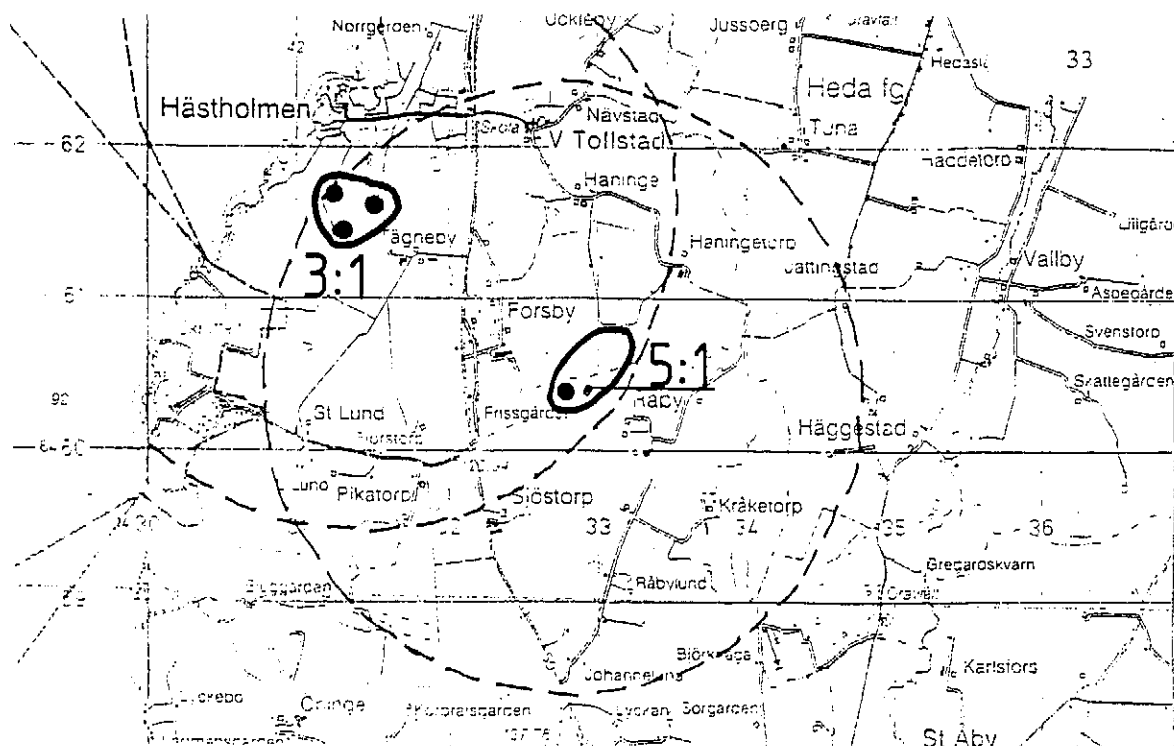
Flera motstående intressen, som bestämmelserna i miljöbalken om Vättern och dess stränder samt landskapsbilden begränsar möjligheten till en framtida vindkraftutbyggnad. Rådande landskapsbild är här så starkt präglad av upplevelsen av Omberg och Vättern att en utbyggnad i de teoretiskt möjliga områdena med liten konfliktrisk med hänsyn till markanvändningen, skulle påverka landskapet mycket negativt.

Dessutom innebär de små avstånden till tidigare uppförda verk strax söder om Hästholmen att upplevelsen av vindkraftverk i detta landskapsparti skulle bli mycket dominerande och innebära en oacceptabel täthet av verk i förhållande till de andra intressen som finns representerade i området. De befintliga verken i Hästholmen har markerats som område 3:1.

Här föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område Omberg, Tåkern, Vättern från vindkraftsutbyggnad. På sikt kan strategin inom ovan nämnda delområde omprövas beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

Karta 7, föreslagna delområden för utbyggnad av vindkraft skala 1: 50 000.

Karta 8, föreslagna delområden för utbyggnad av vindkraft skala 1: 50 000.

6. ÖVERGÅNGSBYGDEN MELLAN SLÄTTEN OCH SKOGSBYGDEN

Detta delområde utgör en avgränsning av de öppna landskapsrum som formas av slättbygden mot skogsbygden. Allmänna intressen som kulturmiljösvård, naturvård och landskapsbild begränsar möjligheten till framtida utbyggnad av vindkraft. Området är mycket rikt på fornlämningar. Några sammanhängande större områden som är lämpliga för etablering av grupper av vindkraftverk föreslås inte.

Här föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område inom och intill Omberg, Tåkern och Vättern från vindkraftsutbyggnad.

På sikt kan ovan nämnda delområden aktualiseras beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

7. SKOGSBYGDEN

Detta område ingår i det stora sammanhängande område som tills vidare bör undantas från etablering av vindkraftverk. Några generella motstående intressen finns inte inom detta område. Möjligen kan den pågående utvärderingen av området Holaveden komma att ompröva rådande värdering av natur- och kulturintressena i området. Förutsättningen för etablering av vindkraftverk kan ur ekonomisk synpunkt vara begränsad då skogen innebär att vindenergin inom delområdet är begränsad. Någon sammanhängande utbyggnad av grupper av vindkraftverk föreslås därför inte inom detta delområde.

Här föreslås den översiktliga strategi gälla som tills vidare undantar ett större sammanhängande område inom och intill Omberg, Tåkern och Vättern från vindkraftsutbyggnad. På sikt kan ovan nämnda delområden aktualiseras beroende på aktuella kunskaper och utbyggnadsbehov.

4.3. Etablering utanför föreslagna utbyggnadsområden

Kommunen bör under planperioden tillämpa en restriktiv inställning till att såväl enstaka verk som grupper av verk etableras utanför de områden som föreslås innehålla den föreslagna vindkraftutbyggnaden inom kommunen under 10-20 år. En omprövning av denna strategi bör endast ske genom en ny översiktsplan och ej ske genom olika delbeslut om tillstånd för vindkraftverk.

5. RIKTLINJER VID ETABLERING AV VINDKRAFT

5.1. Riktlinjer vid detaljplanläggning för vindkraft

Prövning av grupper av verk bör i framtiden ske genom prövning av detaljplan. Ett skäl för detta är att låta en större krets av sakägare bli delaktiga i förslaget och få tillfälle att yttra sig. Ett annat skäl är att vid behov kunna reglera frågor om placering, storlek och utseende genom detaljplanebestämmelser.

En nackdel med denna typ av prövning är den relativt långa planeringsfas som förfarandet innebär. Å andra sidan ska verken finnas kvar under avsevärd tid samt påverka den dagliga miljön för ett stort antal människor under denna tid. Vid en jämförelse med detaljplanekravets tillämpning för ordinär bebyggelse, ofta av mindre omfattning, investeringsnivå och miljöpåverkan än två till tre vindkraftverk, är en detaljplaneprövning befogad.

Prövning av vindkraftverk bör alltid grundas på en miljökonsekvensbeskrivning vare sig prövningen sker genom planläggning eller genom bygglov.

Inom områdena 2 och 5 bör grupper om 3 verk i varje grupp kunna prövas. Prövning bör ske genom detaljplan i de områden som kan innehålla grupper av verk, dvs i stort sett samtliga redovisade områden. Prövning kan komma att ske genom detaljplan även inom områden med enstaka verk, allt beroende på omfattning, placering och dokumenterade konflikter.

Verk inom områdena 2 och 5 ska placeras i ett mönster som underordnas och samverkar med det omgivande landskapet och som innebär att landskapet tillförs positiva värden. Fotomontage och landskapsanalys kan lämpligen användas för att påvisa de lägen som är acceptabla ur landskapssynpunkt. Verk inom samma område och i samma grupp ska ha samma storlek, utförande och rörelsemönster.

Vid detaljplanering ska avstämning ske mot de riktlinjer som utarbetats av länsstyrelsen eller Boverket samt med försvarets intressen.

Om en etablering av endast ett verk föreslås där flera verk är möjliga bör etableringen tills vidare avvakta med hänsyn till att hushållning med vindenergin bör ske på varje plats och inom varje område på ett optimalt sätt.

5.2. Riktlinjer för bygglovprövning av vindkraftverk

Storlekar på vindkraftverk som innebär att dessa uppfattas som ett intrång i landskapet, en främmande skala för omgivningen eller som inkräktar på närmiljön bör alltid prövas genom detaljplan eller områdesbestämmelser eller avslås med stöd av bestämmelserna i 3 kap 1 § i PBL om landskapsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen.

Prövning av vindkraftverk bör alltid grundas på en miljökonsekvensbeskrivning vare sig prövningen sker genom planläggning eller genom bygglov.

Vid bygglovprövning ska avstämning ske mot de riktlinjer som utarbetats av länsstyrelsen, Boverket, kommunen samt med försvarets intressen.

Fotomontage och landskapsanalys kan lämpligen användas för att påvisa del lägen som är acceptabla ur landskapssynpunkt.

Boende inom ett generöst avstånd som överstiger avståndet för bullerpåverkan räknat från föreslaget verk bör alltid höras vid bygglovprövning. Avståndet avgörs från fall till fall och med iakttagande av hur omfattande påverkan bedömes bli.

Berörda grannar som visuellt påtagligt berörs av vindkraftverkens placering bör alltid höras vid bygglovprövning. Vad som menas med visuellt påtagligt måste avgöras från fall till fall.

Placering av verk inom strandskyddsområde är olämpligt med hänsyn till bl a det rörliga friluftslivet.

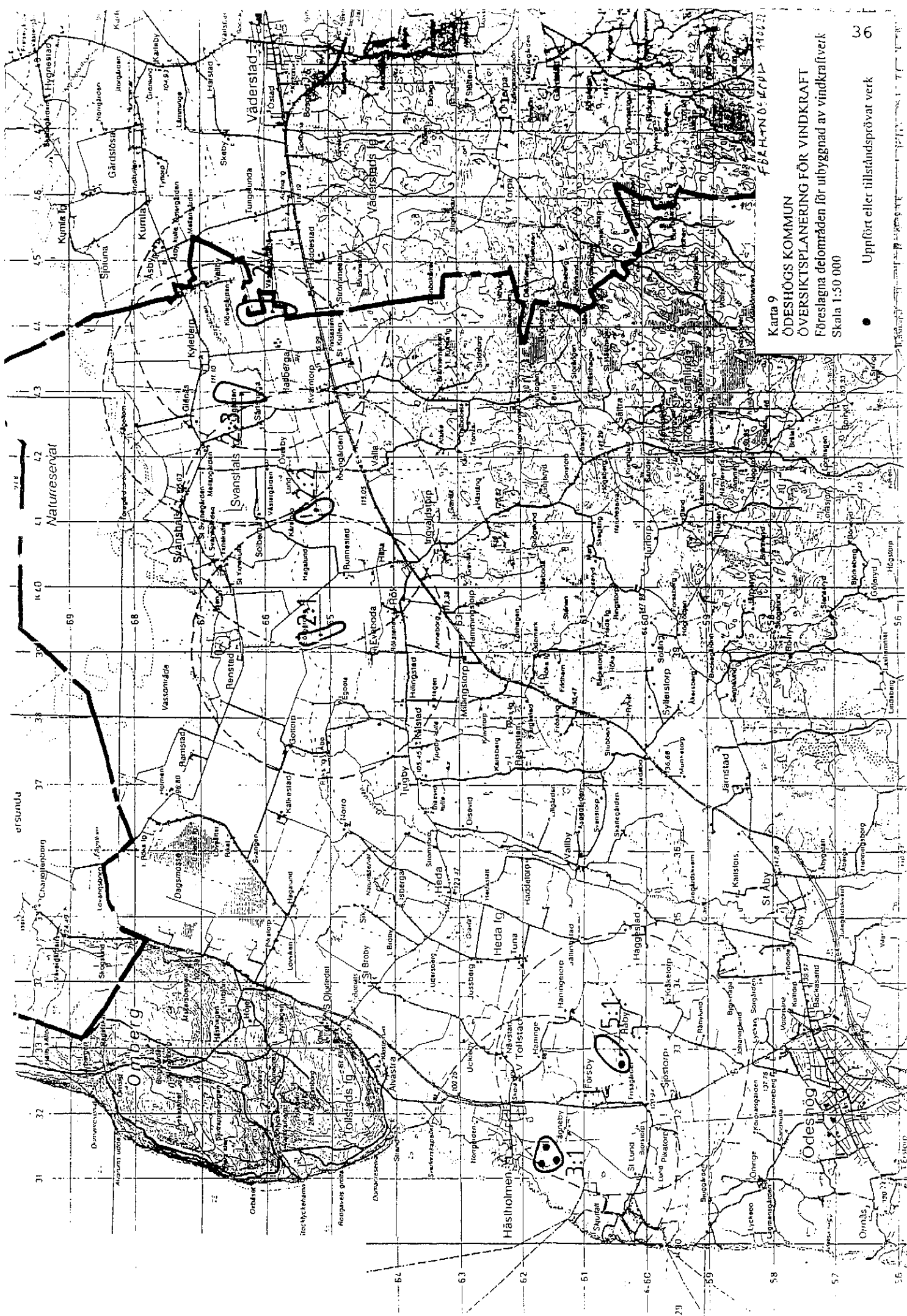
5.3. Riktlinjer för placering och utformning av verk

Placering av verk bör i närmiljön ske på impediment eller åkermark. Minsta avstånd ur säkerhetssynpunkt mellan vindkraftverk och byggnad där människor ofta vistas bör ej understiga verkets navhöjd plus tre gånger vingarnas diameter. Avstånd mellan vindkraftverk och riksväg eller primär länsväg bör vara navhöjden plus tre gånger vingarnas diameter. Avstånd mellan verk och kyrka eller annan dominerande byggnad i landskapet bör ej understiga 10 gånger verkets totalhöjd.

Färgsättning av vindkraftverk inom Ödeshögs kommun bör avgöras från fall till fall. Det kan vara lämpligt att pröva en kulör som är bättre anpassad till himmelsfärg och bakgrundsfärg i landskapet, t ex en kulör i ett blågrått intervall, istället för de nuvarande vita verk som är vanligen förekommande. Mot en dominerande bakgrund kan en kulör som överensstämmer med denna kunna prövas.

Skuggor och reflexer bör uppmärksammas. Vid lågt solstånd kan ständiga skiftningar mellan skuggor och dagar upplevas som besvärliga. Vid vissa väderlekstyper och låga solstånd kan irriterande reflexer uppstå. Dessa problem kan öka med verkens storlek och höjd.

Vid bygglovprövning ska avstämning bl a ske mot försvarets intressen, mobiltelefonoperatör samt med Luftfartsverket.

REVIDERING AV FÖRSLAG TILL ÖVERSIKTSPLANERING FÖR VINDKRAFT I ÖDESHÖGS KOMMUN

Revidering 2001-04-23, komplettering 2001-11-07, sidan 37-40

1. INLEDNING

Miljötekniska nämnden har under 2000 - 2001 beviljat flera bygglov för vindkraftverk i Ödeshögs kommun. Underhand har miljötekniska nämndens ledamöter bedömt att en revidering av förslaget till översiktsplanering för vindkraft i Ödeshögs kommun är nödvändig med utgångspunkt från att nämnden har beviljat bygglov för flera vindkraftverk.

Vid miljötekniska nämnden ordinarie sammanträde 2001-04-03 beslutades - att uppdra till bygg- och gatuchef Urban Runesson att revidera studien om förslag till översiktsplaneringen enligt de förslag som redovisats muntligt på sammanträdet.

På beredning inför nämnd 2001-04-25 beslutades att det reviderade förslaget till översiktsplan för vindkraft i Ödeshögs kommun skall vara nämndens förslag för fortsatt utställning .

På nämnd den 01-11- 06 beslutades att översiktsplanen för vindkraft som har varit ute på utställningsförfarande skall kompletteras med vissa synpunkter från de inkomna utställningsyttrandena. Kompletteringen dateras 2001-11-07.

1.1 BAKGRUND

Miljötekniska nämnden har underhand uttalat att studien om förslag till översiktsplaneringen för vindkraft i Ödeshögs kommun har innehållit för få platser där man kan tänkas etablera vindkraft. Sedan studien upprättades har ett flertal bygglovsansökningar för uppförande av vindkraftverk inkommit till nämnden eftersom Ödeshögs kommun har ett bra läge för vindenergi. De tidigare skrivna kapitlen i förslaget till översiktsplanering för vindkraft från sidan 3 till sidan 35 gäller.

2. FÖRUTSÄTTNINGAR

I studien för översiktsplanering för vindkraft redovisas på karta nummer 9 områden som är föreslagna som delområde för utbyggnad av vindkraftverk i kommunen. Numrering på karta nummer 9 följer indelningen till delområde som redovisas på karta nummer 2 (sidan 10) där delområden är redovisade. På karta nummer 10 som upprättats som förslag till reviderad studie redovisas de vindkraftverk som beviljats bygglov i kommunen. (Denna karta är reviderad och kompletterad 2001-11-07) Numreringen på karta nummer 10 följer delområden som redovisas på karta nummer 2 (sidan 10).

3. BEVILJADE BYGGLOV FÖR VINDKRAFTVERK

Delområde 2

- Område 2:1** **Eveboda.** Bygglov beviljat 1999-11-02 för tre vindkraftverk 660 kw.
Typbeteckning Vestas V 47.
- Område 2:2** **Runnestad.** Bygglov nr 1 beviljat 2000-10-03 för ett vindkraftverk 850 kw.
Typbeteckning Vestas V52.
Bygglov nr 2 beviljat 2001-10-02 för två vindkraftverk 850 kw vardera
med typbeteckning Vestas V 52
- Område 2:3** **Glänås – Kyleberg.** Bygglov beviljat 2001-02-06 för tre vindkraftverk
850 kw. Typbeteckning Vestas V52.

Delområde 3

- Område 3:1** **Hästholmen (Västergården)**
Bygglov nummer1 beviljat 2001-03-13 för ett vindkraftverk
225 kw. Typbeteckning Vestas V27. Bygglov nummer 1 var tidigare beviljat
i 10 år med tidsbegränsat bygglov.
Bygglov nummer 2 beviljat 1992 - för ett vindkraftverk 150 kw
Typbeteckning Windworld 150.
Bygglov nummer 3 beviljat 1998-06-23 för ett vindkraftverk 600 kw
Typbeteckning Vestas V44.
- Område 3:2** **Stora Lund- Tägneby.** Bygglov beviljat 2001-02-06 för tre vindkraftverk
850 kw. Typbeteckning Vestas V52.

Delområde 5.

- Område 5:1** **Råby.** Bygglov nummer 1 beviljat 1999-05-04 för ett vindkraftverk 660 kw
Typbeteckning Vestas V47.
Bygglov nummer 2 beviljat 2001-02-06 för ett vindkraftverk 850 kw.
Typbeteckning Vestas V52 men med samma tornhöjd som bygglov
nummer 1 (55m).

Delområde 6

- Område 6:1** **Millingstorp.** Bygglov nummer1 beviljat 2000-06-13 för ett vindkraftverk
850 kw. Typbeteckning Vestas V52.
Bygglov nummer 2 beviljat 2001-03-13 för ett vindkraftverk 850 kw.
Typbeteckning Vestas V52.

4. FÖRSLAG

4.1. ÖVERSIKTLIG STRATEGI

En gemensam strategi för utbyggnad av vindkraft bör upprättas mellan de berörda kommunerna i västra Östergötland. Genom denna kan större sammanhängande områden för exploatering av vindkraft skapas över kommungränserna. På samma sätt kan större sammanhängande områden skapas som är oexploaterade för vindkraft.

De mest skyddsvärda delarna av landskapet föreslås därför tillsvidare inte exploateras för vindkraft. På sikt kan kommunen på nytt ta ställning till dessa områdens skyddsvärde och på nytt ompröva möjligheterna till etablering av vindkraft här. De områden som bör lämnas oexploaterade är Omberg, Tåkern, Vätterstranden samt delområden och landskapselement mellan eller i anslutning till dessa. Samråd bör ske med angränsande och berörda kommuner samt Länsstyrelsen kring denna strategi.

4.2 REDOVISNING AV OMRÅDE FÖR VINDKRAFTVERK

De områden som redovisas på karta nr 10, stämmer i princip med de områden som är redovisade under punkt 3, beviljade bygglov för vindkraftverk.

Delområde 2

- Område 2:1** **Eveboda.** Området är utbyggt med tre vindkraftverk.
- Område 2:2** **Runnestad.** I området har tre vindkraftverk fått bygglov, ett är uppfört, de två andra uppförs troligen 2002.
- Område 2:3** **Glänås – Kyleberg.** I området har tre vindkraftverk beviljats bygglov.

Delområde 3

- Område 3:1** **Hästholmen.** Området är utbyggt med tre vindkraftverk. .
- Område 3:2** **Stora Lund - Tägneby.** I området har tre vindkraftverk beviljats bygglov.

Delområde 5.

- Område 5:1** **Råby.** I området kan två vindkraftverk byggas. Ett vindkraftverk är uppfört. Bygglov har beviljats för ytterligare ett vindkraftverk.

Delområde 6.

- Område 6:1** **Millingstorp.** I området har två vindkraftverk beviljats bygglov.

4.3 REDOVISNING AV OMRÅDE DÄR VINDKRAFT EJ FÅR BYGGAS

Det område där vindkraft ej kommer att tillåtas redovisas på karta nr 10. Området är begränsat med en linje på kartan där området som ej får byggas med vindkraft ligger norr och väster om denna linje. Denna karta är kompletterad och daterad 01-11-07.

Området är följande: Från kommungränsen vid sjön Tåkern fram till länsväg 930 vid Kumla fram till Renstad gård förbi uppförda vindkraftverk vid Eveboda till väg 926. Väg 926 till Heda by sedan en tänkt linje rakt till Stora Lunds avfarten på Rv 50. Vidare löper linjen via Rv 50 till Ödeshög och därefter till länsgränsen via lv 918. Väster begränsas området av Vättern.

Förklaring och motivering till varför denna linje är dragen på kartan och varför den begränsar utbyggnaden av vindkraftverk följer nedan.

Norr om denna linje är riksintresset för kulturminnesvård och naturvård så starkt att det utesluter möjligheten till vindkraftsetablering. Bland annat kan nämnas riksintresset Alvastra, och påbyggnaderna vid Dags mosse. Dessutom finns lokala intressen för kulturminnesvård runt kyrkomiljöerna i Heda och Västra Tollstad. Bland riksintressena för naturvård kan nämnas Omberg och Tåkern,

Väster om linjen finns Vättern med öar och stränder (strandskydd). Detta område sträcker sig utmed hela kommunen ned till länsgränsen och är ett riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv och skyddas enligt 3 kap 6 § och 4 kap 2 § i miljöbalken. Området bör därför undantas från vindkraftsutbyggnad

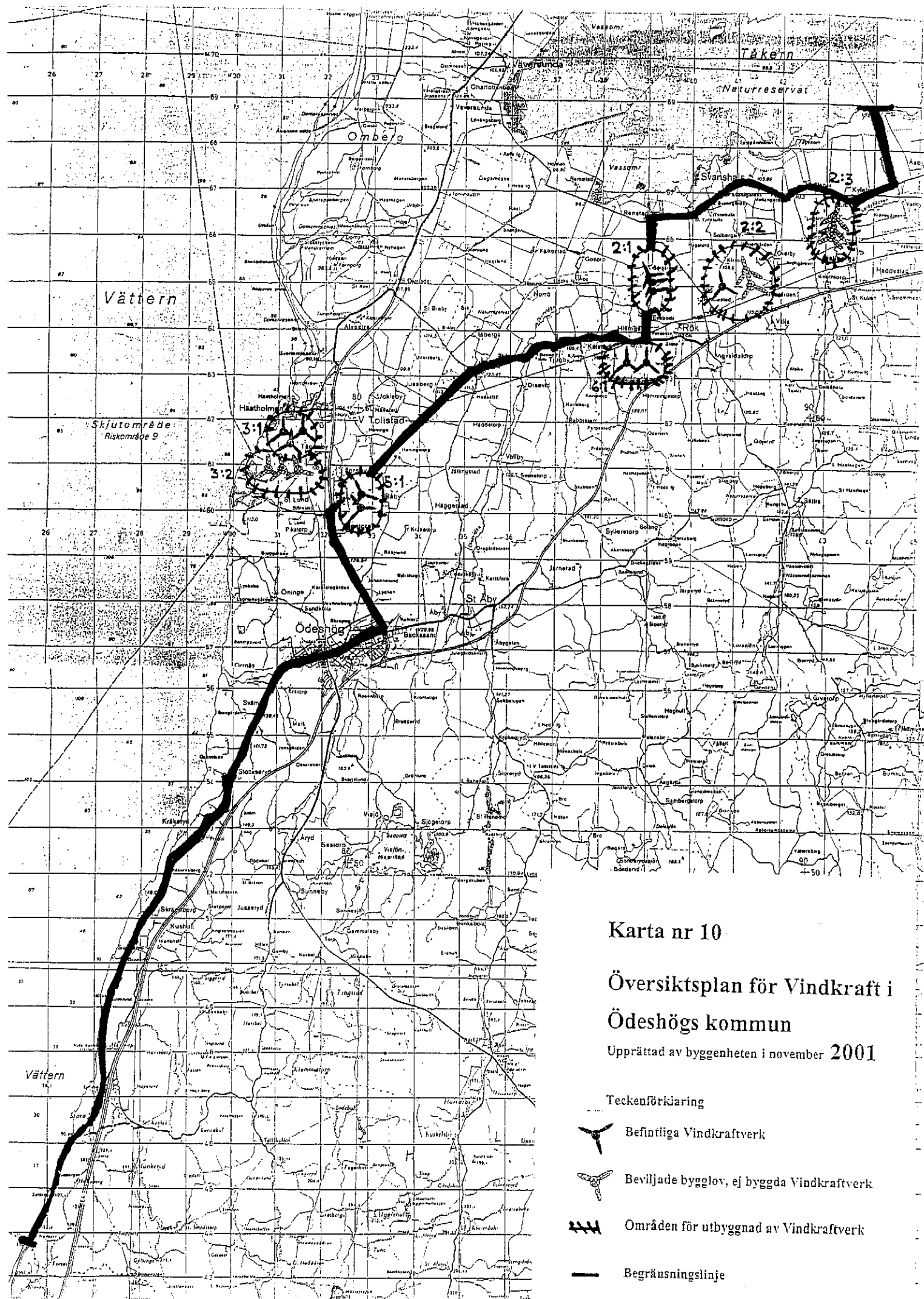
4.4 FRAMTIDA BYGGLOV FÖR VINDKRAFTVERK

När de vindkraftverk som beviljats bygglov är uppförda, som redovisas under punkt 4.2. skall utvärdering ske innan några ytterligare bygglov ges för nyetablering av vindkraftverk i Ödeshögs kommun.

Om ytterligare etablering av vindkraft ska ske härfter bör den ske söder om linjen som redovisas på kartan. Eftersom även detta område hyser många känsliga miljöer t ex områdena kring Svanshals, Heda, St Åby m fl måste all vidare vindkraftsutbyggnad ske med stor försiktighet. Därför bör all framtida prövning av vindkraftverk ske med detaljplaneläggning alternativt områdesbestämmelser som ger en djupare belysning av det enskilda projektet och en bättre förankring av varje beslut

4.5 KARTA

Karta nummer 10 tillhörande reviderad vindkraftsutredning, upprättad av Urban Runesson. Ödeshögs kommun 2001-04-23 med komplettering daterad 2001-11-07.

Karta nr 10

Översiktsplan för Vindkraft i Ödeshögs kommun

Upprättad av byggenheten i november 2001

Teckenförklaring

Befintliga Vindkraftverk

Beviljade bygglov, ej byggda Vindkraftverk

Områden för utbyggnad av Vindkraftverk

Begränsningslinje